

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Волинський національний університет імені Лесі Українки
Освітня програма	38681 Економіка сталого розвитку
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	051 Економіка

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Волинський національний університет імені Лесі Українки
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	38681
Назва ОП	Економіка сталого розвитку
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Дороніна Ольга Анатоліївна, Чупрін Євген Сергійович, Рєпіна Інна Миколаївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	<i>не застосовується</i>
Дати візиту до ЗВО	17.05.2021 р. – 19.05.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <http://surl.li/uvxp>

Програма візиту експертної групи <http://surl.li/uvxq>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-наукова програма «Економіка сталого розвитку» є актуальною в контексті задоволення потреб регіону у високопрофесійних фахівцях з економіки сталого розвитку, які володіють сучасним економічним мисленням, теоретичними знаннями і практичними навичками щодо проведення ґрунтовних наукових досліджень з проблем стійкого розвитку. Освітня програма враховує інтереси усіх груп зацікавлених сторін (стейкхолдерів). ОНП забезпечується викладачами із належною академічною кваліфікацією і високою публікаційною активністю у виданнях, що індексуються наукометричними базами Scopus або WoS, що передбачає можливість в майбутньому формування разових спеціалізованих вчених рад з присудження ступеня доктора філософії. В цілому, ОНП та освітня діяльність за нею відповідають критеріям, викладеним в Додатку до Положення про акредитацію освітніх програм, з невеликими, що можна виправити впродовж року. В результаті ознайомлення з відомостями про самооаналіз, проведених зустрічей, ознайомлення з додатково наданими документальними доказами експертна група підтверджує можливість підготовки на достатньо високому якісному рівні здобувачів вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем за ОНП «Економіка сталого розвитку». Виявлені недоліки та слабкі сторони ОНП не знижують загальне позитивне враження, а визначають перспективи подальшого розвитку програми.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

- Університет намагається поширювати культуру якості в своїй діяльності, шляхом залучення до її удосконалення широкого кола стейкхолдерів. - ОНП за цілями та своїм змістовим наповненням є унікальною і базується на результатах досліджень наукової школи з проблематики економіки сталого розвитку, яку очолює гарант ОНП Павліха Н.В. - В регіоні сформований стійкий попит на фахівців з економіки сталого розвитку та присутня активна взаємодія гаранта та членів групи забезпечення з роботодавцями на етапах проектування, обговорення та реалізації ОНП «Економіка сталого розвитку» - Налагоджена співпраця при реалізації програми з міжнародними організаціями (регіональним координатором Програми розвитку ООН з досягнення Цілей сталого розвитку у Волинській області) - Існують широкі можливості міжнародної співпраці при реалізації програми, ЗВО має чіткий вектор інтернаціоналізації у процесі навчання та викладання. На програмі навчається здобувач – іноземець. - В Програмі вступного випробування для абітурієнтів аспірантури за спеціальністю 051 Економіка враховуються особливості ОНП «Економіка сталого розвитку» - В навчальний план підготовки здобувачів ОНП включено освітні компоненти, що сприяють набуттю здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills). Також, викладачі пропонують здобувачам ОНП перелік найбільш дотичних до проблематики їх дисциплін онлайн курси у якості програм неформальної освіти - Кодекс академічної доброчесності та інші документи, які регулюють стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності є чіткими та зрозумілими - Кафедри, що відповідають за її реалізацію, мають потужний науково-педагогічний персонал, який систематично проводить наукові дослідження в рамках проблематики наукової школи зі сталого розвитку. В ЗВО діє налагоджена система стимулювання розвитку викладацької майстерності. - Наявна та доступна інфраструктура, необхідна для забезпечення освітнього процесу допомагає здобувачам поглиблювати свої теоретичні знання вже на практиці здійснення наукових досліджень. ВНУ ім. Лесі Українки забезпечує вільний доступ усіх учасників освітнього процесу до всієї інфраструктури та інформаційних ресурсів - Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти за ОНП, а також придатним для навчання осіб з особливими освітніми потребами. У ЗВО наявний Центр духовно-психологічної підтримки - Офіційний сайт ВНУ ім. Лесі Українки є структурованим, наповненим та зручним для кожного інтернет-користувача, в тому числі для здобувачів ОНП «Економіка сталого розвитку» - Реалізація ОНП на базі навчально-науково-виробничої Лабораторії проектів та ініціатив надає здобувачам широкі можливості щодо проведення та апробації результатів наукових досліджень - ЗВО надає публікаційні можливості для здобувачів програми у вітчизняних та зарубіжних виданнях з економіки. Наявність актуальних наукових публікацій у всіх наукових керівників здобувачів у виданнях, що індексуються наукометричними базами Scopus або WoS.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

- У цілях та інтегральній компетентності ОП не відслідковується унікальність ОНП. Рекомендації: посилити формулювання цілей та інтегральної компетентності за рахунок відображення унікальності ОНП «Економіка сталого розвитку» – ОНП містить велику кількість компетентностей та програмних результатів навчання які схожі за своїм змістом. Рекомендації: переглянути кількість ПРН на предмет змістовного повтору – Логіко-структурна будова ОНП потребує удосконалення через відсутність чіткого поділу на цикли загальнонаукової (філософської) підготовки, дослідницької та академічної підготовки, мовної підготовки та професійних комунікацій відповідності з п. 27 постанови КМУ №261 від 23.03.2016 "Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)" і наявності групи нормативних дисциплін які трактуються ЗВО як вибіркові. Рекомендації: привести у відповідність логіко-структурну будову ОНП та логіку формування вибіркової її частини – Відсутність у Правилах прийому до аспірантури та докторантури порядку врахування балів за наукові здобутки вступника. Рекомендації: додати у Розділ VII Правил порядок врахування при визначенні конкурсних балів за наукові здобутки вступників. – Критичним зауваженням є відсутність повноцінного навчально-методичного забезпечення ОК в Teams для реалізації освітнього процесу в умовах дистанційної форми та відсутність курсів для аспірантів на платформі Moodle. Рекомендації: розробити методичне забезпечення ОК на дистанційних платформах за уніфікованою структурою – Суттєвим недоліком є неякісна підготовка РПНД. Рекомендації: уніфікувати структуру РПНД; компетентності, які розвиває ОП та ПРН у робочих програмах зазначати згідно ОП; структурувати та зробити більш чіткими й сприйнятими для розуміння критерії оцінювання знань, оновити перелік рекомендованої літератури – Обмеженість та застарілість програмного

забезпечення, встановленого на комп'ютерах у навчальних лабораторіях. Рекомендації: оновити наявне та встановити більш спеціалізоване ПЗ – Відсутність у документах ЗВО, які стосуються організації навчального процесу, поточного та підсумкового оцінювання знань, формування індивідуальної траєкторії навчання, положень, що регулюють зазначені питання на третьому рівні ВО. Рекомендації: провести інвентаризацію документів, що формалізують внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти та внести відповідні доповнення щодо аспірантів – На сайті не знайшли відображення результати громадського обговорення ОП. Рекомендації: додати на сайт ЗВО зазначену інформацію – Відсутність потенційної можливості сформувати спеціалізовану раду для разового захисту дисертації Коломечюка В.В., часткова невідповідність проектного складу рад за дисертаціями Алггадгиві М., Варварука Ю. Рекомендації: сформувати критичну масу дослідників з проблематики сталого розвитку економіку достатню для формування спеціалізованих вчених рад за тематикою здобувачів

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі ОНП корелюються з місією та стратегією ВНУ ім. Лесі Українки, проте у їх формулюванні не відслідковується унікальність ОНП “Економіка сталого розвитку”. З огляду на те, що ЗВО позиціонує дану освітню програму як таку, яка не має аналогів в Україні, ЕГ пропонує відобразити це у цілях ОНП. Також, ЕГ відзначає, що в університеті поширено його сприйняття як спільноти вчених, викладачів, студентів, співробітників, випускників і друзів, людей різних культур і різного походження, які поважають, зберігають і розвивають волинські освітні традиції. Серед ключових стратегічних цілей на перше місце університет ставить “Якість освіти задля свободи, прозорості та гідності”. Також ВНУ ім. Лесі Українки серед стратегічних цілей окреслює бажання гармонізації науки з пріоритетами європейського дослідницького простору, що у повній мірі відображено в назві ОНП “Економіка сталого розвитку” як мейнстріму досліджень провідних університетів Європи.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Під час проведених зустрічей з роботодавцями, здобувачами, НПП на запитання “Чи приймаєте Ви участь в формуванні ОНП?” ключові стейкхолдери надавали стверджувальну відповідь. Зокрема, Сторонянська Ірина Зіновіївна, д.е.н., заступник директора з наукової роботи ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України» зазначила, що вже тривалий час долучена до експертизи даної ОНП і до обґрунтування тематики дисертаційних досліджень. В свою чергу, Ткачук Андрій Володимирович, директор Управління економічного розвитку та торгівлі Волинської ОДА, заступник голови Волинського обласного координаційного комітету сприяння зайнятості, повідомив, що ініціював введення в навчальний план підготовки здобувачів ОНП такі ОК як “Смарт економіка”, “Стартап економіка”, “Циркулярна економіка”. Урбан Оксана Анатоліївна, к.е.н., радник з питань децентралізації Волинського підрозділу Центру розвитку місцевого самоврядування, Голова правління ГО «Європейський вектор Волині» зазначила, що приймала участь в обговоренні компетентностей ОНП. Крім того, справа містить рецензії від академічної спільноти та представників Волинської і Сумської ОДА про доцільність реалізації ОНП “Економіка сталого розвитку в ВНУ ім. Лесі Українки. На жаль, ЕГ не змогла ознайомитися з рецензією Гавкалової, за відсутності тексту в прикріпленому до справи файлі. На відкритій зустрічі Левандовський Віктор Сергійович, засновник ІТ-компанії «Internet Devels» Луцького ІТ кластера виявив бажання в організації дуальної освіти за ОНП ЕСР. Здобувачі даної ОНП теж приймають активну участь в удосконаленні її змістовного наповнення. Зокрема, за їх пропозиціями до навчального плану додано “Філософія сталого розвитку та сучасні економічні теорії” (6 кредитів ЄКТС), “Інклюзивна економіка” (6 кредитів ЄКТС). НПП, який приймає участь у забезпеченні викладання на ОНП теж долучений до удосконалення її змісту. Більшість дисциплін вибіркової складової навчального плану є авторськими і були запропоновані викладачами. В ході інтерв'ювання Войчук Максим Володимирович повідомив, що за результатами захисту його кандидатської дисертації ним було запропоновано дисципліну “Сталий розвиток міст”. Представники територіальних громад теж приймають участь в обговоренні цілей та програмних результатів навчання за даною ОНП на спільних заходах організованих Волинською економічною лігою. На запит ЕГ ЗВО надав два протоколи і резолюцію спільної зустрічі групи забезпечення зі стейкхолдерами.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі ОНП та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку проблематики сталого розвитку, галузевого та регіонального контексту. В цьому ЕГ переконали відповіді на запитання Бойко Ірини Василівни, регіонального координатора Програми розвитку ООН з досягнення Цілей сталого розвитку у Волинській області; Урбан Оксани Анатоліївни, к.е.н., радника з питань децентралізації Волинського підрозділу Центру розвитку місцевого самоврядування, Голови правління ГО «Європейський вектор Волині» та Ткачука Андрія Володимирович, директора Управління економічного розвитку та торгівлі Волинської ОДА, заступника голови Волинського обласного координаційного комітету сприяння зайнятості. Вони зазначили, що в регіоні сформований стійкий попит на фахівців зі сталого розвитку з боку ОДА та територіальних громад від 10 до 20 осіб з огляду на потребу в реалізації моделі транскордонного, міжмуніципального співробітництва та стратегії розвитку громад. Координатор Програми розвитку ООН з досягнення Цілей сталого розвитку у Волинській області Ірина Бойко зазначила, що дуже мало висококваліфікованих спеціалістів, які могли б здійснити моніторинг програм зі сталого розвитку. А для формування програм сталого розвитку в територіальних громадах має бути, хоча б один такий фахівець. Під час зустрічей з керівництвом університету, гарантом та НПП було зазначено, що удосконалення ОНП ЕСР відбувається на базі вивчення досвіду вітчизняних (КНЕУ ім. В. Гетьмана, НТУУ «КПІ», Житомирської політехніки, КНТЕУ, Одеського екологічного університету та ін) та іноземних ОП Данії, США, Італії задля пошуку моделі підготовки зі сталого розвитку та відповідних ОК. Зокрема, в каталог вибіркових дисциплін включені дисципліни «Сталий розвиток міста» та «Циркулярна економіка» аналоги яких є в Технологічному інституті Рочестера (США): «Сталі міські системи» та «Циркулярна економіка». За аналогією Університету Копенгагена в навчальний план підготовки додано ОК «Економічне зростання та розвиток».

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт для третього (освітньо-наукового) рівня «доктор філософії» зі спеціальності 051 «Економіка» відсутній. В ОНП зазначено, що освітня програма відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій (НРК) України, проте матриці відповідності ОП дескрипторам НРК в ОНП не представлено. ОНП містить 11 загальних компетентностей, 14 фахових компетентностей і 19 програмних результатів навчання. Про детальному ознайомленні з їх змістом ЕГ відзначає, що унікальність ОНП «Економіка сталого розвитку» відзеркалена у 2-х фахових компетентностях (ФК5 та ФК 6) та 2-х ПРН (ПРН 15 та ПРН16) На думку ЕГ, змістовне наповнення програмних результатів навчання ОНП в цілому відповідає вимогам Національної рамки кваліфікацій для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за такими дескрипторами: Зн1 – концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності – ПРН1, ПРН3, ПРН10, ПРН15, ПРН16; Ум1 – спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики – ПРН6, ПРН8, ПРН9, ПРН10, ПРН14, ПРН15, ПРН16, ПРН18; Ум2 – започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності – ПРН2, ПРН3, ПРН5, ПРН14; Ум3 – критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей – ПРН7, ПРН8, ПРН11; К1 – вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому – ПРН2, ПРН3, ПРН8, ПРН12, ПРН13, ПРН14, ПРН17, ПРН18; К2 – використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях – ПРН4, ПРН17; ВА1 – демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності – ПРН3, ПРН11; ВА2 – здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення – ПРН19. Проте ЕГ рекомендує переглянути кількість ПРН на предмет змістовного повтору. Наприклад, ПРН14 «Створювати робочі групи...» та ПРН18 «Працювати в команді...» можуть бути інтегровані в один ПРН.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Університет намагається поширювати культуру якості в своїй діяльності, шляхом залучення до її удосконалення широкого кола стейкхолдерів. ОНП за своїм змістовим наповненням є унікальною В регіоні сформований стійкий попит на фахівців з економіки сталого розвитку та ОНП має стійкі взаємовідносини з ключовими стейкхолдерами

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

У цілях та інтегральній компетентності ОП не відслідковується унікальність ОНП “Економіка сталого розвитку”. Рекомендації: посилити формулювання цілей та інтегральної компетентності за рахунок відображенні унікальності ОНП “Економіка сталого розвитку”. ОНП містить велику кількість компетентностей та програмних результатів навчання які схожі за своїм змістом. Рекомендації: переглянути кількість ПРН на предмет змістовного повтору.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Освітня програма в достатній мірі відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 1.1-1.4: цілі програми відповідають стратегії закладу, при їх визначенні та формулюванні програмних результатів навчання враховуються позиції здобувачів, роботодавців та інших стейкхолдерів, тенденції розвитку спеціальності, галузевий та регіональний аспект, досвід інших вітчизняних та зарубіжних програм. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів (сильних сторін, позитивних практик, слабких сторін, недоліків) та їх контексту, а також такі чинники, як принципи поваги до автономії закладу, урахування контексту та позицій стейкхолдерів, відносний вплив недоліків на відповідний аспект якості освітньої програми та наявність в закладі підходу, орієнтованого на вдосконалення, експертна група вважає можливим стверджувати про наявність загалом відповідності освітньої програми критерію 1 при наявності недоліків, що не є суттєвими.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОНП “Економіка сталого розвитку” ВНУ ім. Лесі Українки становить 240 кредитів ЄКТС, при цьому розмір освітньої складової - 60 кредитів ЄКТС. В ОНП редакції 2016 та 2018 рр обсяг освітньої складової становив 49 кредитів ЄКТС. Приорощення обсягу освітньої складової ОНП відбулося за рахунок збільшення обов'язкової складової на 6 кредитів ЄКТС (17,1%), вибіркової на 3 кредити ЄКТС (25%), педагогічної практики на 2 кредити ЄКТС (50%). Навчальним планом передбачені 8 обов'язкових ОК за ОНП 2020 які складають 41 кредит ЄКТС (68,3%). Обсяг вибірових дисциплін ОНП 2020 складав 15 кредитів ЄКТС (25 %). На педагогічну практику в ОНП 2020 відведено 4 кредити ЄКТС (6,7 %). На запит ЕГ були надані ОНП та навчальні плани 2016 та 2018 рр редакції. Їх аналіз показав, що в результаті удосконалення ОНП ВНУ ім. Лесі Українки привів до відповідності обсяг вибірових ОК. Якщо у 2018 році він складав 24,5% загального обсягу годин освітньої складової (49 кредитів ЄКТС), то в редакції ОНП 2020 даний показник склав 25% рівно. Також позитивним є факт збільшення вдвічі годин на педагогічну практику.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

При ознайомленні зі змістом та логікою побудови ОНП та її навчального плану ЕГ робить такі висновки. По-перше, в ОНП відсутній поділ на цикли загальнонаукової (філософської) підготовки, дослідницької та академічної підготовки, мовної підготовки та професійних комунікацій згідно п. 27 постанови КМУ №261. Натомість, дисципліни структуровано за трьома циклами: Циклом нормативної частини, Циклом професійної наукової підготовки, Циклом практичної підготовки. По-друге, цикл нормативної частини чомусь поділяється на “Цикл нормативних дисциплін підготовки” та “Цикл дисциплін вільного вибору”, що само по собі вже не виглядає логічним. По-третє, ЗВО у своєму зверненні спирається на дисципліни вільного вибору (“Інформаційний пошук і робота з бібліотечними ресурсами”, “Академічна риторика”, “Сучасні інформаційні технології”, “Реєстрація прав інтелектуальної власності”), які не закривають компетентності та ПРН за ОНП “Економіка сталого розвитку”. При ознайомленні з робочими програмами ОК ЕГ зясувала, що присутній дисбаланс в наданні можливості отримати ПРН за ОК ОНП. Зокрема, ПРН 4 через обов'язкову складову формуює лише ОК1 “Іноземна мова”; ПРН 13 - тільки ОК2 “Планування та стандарти наукової діяльності”; ПРН14 - тільки ОК4 “Промоція наукового продукту та управління проектами”. Крім того, при ознайомленні з тематичним планом ОК1 “Іноземна мова” ЕГ зясувала, що жоден змістовний модуль та тема не стосуються ані наукової тематики, ані економічної, отже під сумнівом є досягнення передбачених для ОК ПРН4, ПРН12, ПРН 16 та ПРН 17. Щодо ОК 3 «Філософія та методологія науки», ЕГ констатовано, що в межах представленої у робочій програмі структури курсу відсутні тематичні блоки, що сприяють формуванню ПРН 16. За ОК 5 «Сучасні методи викладання у вищій школі» аналогічна ситуація має місце щодо ПРН 8-11. Отже, ОНП частково дає змогу здобувачам набувати здатності визначати і розв'язувати комплексні

економічні завдання науково-дослідного та практично-прикладного характеру на підґрунті системного засвоєння та критичного осмислення засад теоретико-методологічного, інформаційного й інструментального апарату економічних досліджень. В свою чергу тільки 8 % компетентностей (ФК5 та ФК 6) та 11% ПРН (ПРН15 та ПРН16) чітко спрямовані на оволодіння здобувачами методами розробки й обґрунтування оптимальних рішень при формуванні та реалізації економічної політики та політики сталого розвитку, решта носять загальний науково-економічний характер. ЕГ рекомендує ЗВО привести у відповідність логіко-структурну будову ОНП та логіку формування вибіркової її частини.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст освітньої програми за назвами ОК в загальному вигляді відповідає предметній області спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки». ЕГ рекомендує більше уваги приділити формуванню навиків ідентифікації закономірностей становлення та функціонування національної економічної системи та її підсистем різного рівня в умовах сталого розвитку з урахуванням процесів глобалізації, міжнародної інтеграції і регіоналізації.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

В університеті розроблене і діє «Положення про порядок формування індивідуальної траєкторії навчання здобувачів ВНУ ім. Лесі Українки» <http://surl.li/ulhw> Проте, ЕГ зазначає, що данне положення не регламентує формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня, а сфокусовано лише на бакалаврів та магістрів. ЗВО наголошує на існуванні вибору здобувачами не менше як 25 % кредитів ЄКТС від обсягу освітньої складової ОНП із застосуванням електронного каталогу вибіркового дисциплін. Проте, при детальному аналізі логіки формування ОК ОНП ЕГ звернула увагу на наявність двох типів вибіркового дисциплін: «Вибіркові - циклу нормативної частини» (що змушує здобувача робити вибір саме цих дисциплін) та «Вибіркових - циклу професійної наукової підготовки», а також на різну вагомість вибіркового дисциплін за кредитами ЄКТС і наявність в ньому двох окремих варіативних блоків та вибіркової дисципліни з каталогу освітніх програм за вибором. Зокрема, в циклі нормативної частини розміщено цикл дисциплін вільного вибору («Інформаційний пошук і робота з бібліотечними ресурсами», «Академічна риторика», «Сучасні інформаційні технології», «Реєстрація прав інтелектуальної власності») з яких здобувачу пропонується обрати 2 по 3 кредити ЄКТС (разом 6 кредитів ЄКТС). В циклі професійної наукової підготовки міститься також цикл з 10-ти дисциплін вільного вибору, з яких здобувачу пропонується обрати 2 по 4 кредити ЄКТС (разом 8 кредитів ЄКТС). І наостанок, є пропозиція обрати одну дисципліну з каталогу освітніх програм яка розрахована на 1 кредит ЄКТС. Проте, в університеті діє ПОРЯДОК формування освітніх програм та навчальних планів підготовки фахівців за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями денної та заочної форм навчання у ВНУ ім. Лесі Українки (дисципліни цих рівнів теж додано до каталогу), де прописано, що «Рекомендований обсяг навчальної дисципліни – 4 і більше кредитів ЄКТС. Планування дисциплін обсягом 3 кредити здійснюється у виняткових випадках.» <http://surl.li/utue> Отже, у разі, якщо наукові інтереси здобувача орієнтовані переважно на дисципліни каталогу освітніх програм, то для набору 15 кредитів ЄКТС (25% обсягу годин освітньої складової ОНП) йому необхідно обрати 15 дисциплін. Це, на думку ЕГ, змушує аспіранта обирати дисципліни більшої ваги за кредитами ЄКТС і обмежує академічну свободу здобувача у формуванні власної освітньої траєкторії.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Педагогічну практику організовано згідно з «Положенням про проведення практики студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки» від 11.09.2020 р. Вона є обов'язковим компонентом ОНП Економіка сталого розвитку та відбувається на кафедрах міжнародного факультету. Як було зазначено вище, в останній редакції ОНП було збільшено обсяг кредитів на проведення педагогічної практики і тепер це 4 кредити ЄКТС, замість 2-х які були раніше. Така зміна, на думку ЕГ, сприяє покращенню якості практичної підготовки здобувачів і набуттю ними навиків педагогічної роботи згідно ЗК1, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ФК3, ФК13 та ФК14, а також ПРН3, ПРН4, ПРН6, ПРН7, ПРН14, ПРН18. Під час проходження педагогічної практики здобувачі виконують навчально-методичну роботу (підготовка до занять, методична робота, керівництво різними видами діяльності студентів), і аудиторне навантаження (проведення семінарських, практичних, лабораторних занять), а також оформляють звітні документи (звіт – стислий опис змісту роботи, щоденник практики, конспекти проведених залікових занять, відгук наукового керівника про навчально-методичну роботу аспіранта). За словами здобувачів ОНП керівником педагогічної практики усіх аспірантів є гарант ОНП Павліха Н.В.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОНП "Економіка сталого розвитку передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям. Зокрема, в навчальний план підготовки здобувачів включено такі освітні компоненти як: Інклюзивна економіка, Академічна риторика, Промоція наукового продукту та управління проектами, опанування яких сприяє формуванню різноманітних соціальних навичок – ораторські та комунікативні здібності, участь в дебатах, підготовка та проведення презентацій, командна робота, розробка різноманітних учбових та дослідницьких проектів, тощо. Виступам здобувачів на міжнародних конкурсах та участі у грантових проектах сприяє вивчення ОК «Іноземна мова», в рамках якої формуються навички спілкування та презентації іноземною мовою результатів власних наукових досліджень. На запит ЕГ була надана інформація щодо участі здобувача ОНП 4-го року навчання Коломечука В. з 1 квітня по 31 травня 2019 року у грантовій програмі Еразмус+ проект MILETUS.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг навчального навантаження здобувача (трудомісткість навчання) встановлюється в академічних годинах. Співвіднесення обсягу освітніх компонентів ОНП з фактичним навантаженням здобувачів здійснюється у кредитах ЄКТС. Обсяг 1 кредиту ЄКТС становить 30 год. Аналіз ОНП 2020 р.та навчального плану показав, що 52,7% загального обсягу навчального часу (948 годин з 1800) на денній формі навчання і 73,1 % (1316 годин з 1800) на заочній формі навчання відведено на самостійну роботу. На тиждень припадає від 5 до 12 годин аудиторного навантаження залежно від певного семестру. Аналіз обсягу освітніх компонент виявив диференціацію виділених кредитів ЄКТС на вивчення ОК. Зокрема, дисципліни циклу професійної наукової підготовки розраховані на 6 кредитів ЄКТС, а інші нормативні дисципліни переважно по 3 кредити ЄКТС. Цікавим є факт виділення кредитів для вибіркового дисциплін з каталогу освітніх програм - 1 кредит ЄКТС. ЕГ вважає, що даний обсяг недостатній для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти за дуальною формою на ОНП не здійснюється. Проте це питання знаходиться серед пріоритетів майбутнього удосконалення ОНП. В ході відкритої зустрічі свою зацікавленість в організації дуальної форми навчання на ОНП висловив засновник ІТ-компанії «Internet Devels» Луцького ІТ кластера Левандовський Віктор Сергійович.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

ОНП має вектор змін в бік збільшення частки практичної підготовки. До ОНП включено освітні компоненти, що сприяють набуттю здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills)

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Логіко-структурна будова ОНП потребує удосконалення через відсутність поділу на цикли загальнонаукової (філософської) підготовки, дослідницької та академічної підготовки, мовної підготовки та професійних комунікацій відповідності з п. 27 постанови КМУ №261 від 23.03.2016 "Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)" і наявності групи нормативних дисциплін які трактуються ЗВО як вибіркові. Рекомендації: привести у відповідність логіко-структурну будову ОНП та логіку формування вибіркової її частини. "Положення про порядок формування індивідуальної траєкторії навчання здобувачів ВНУ ім. Лесі Українки" не регламентує формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня, а сфокусовано лише на бакалаврів та магістрів. Рекомендації: доопрацювати зміст даного Положення з метою врахування інтересів здобувачів третього (освітньо-

наукового) рівня Навчальний план ОНП пропонує обрати одну дисципліну з каталогу освітніх програм яка розрахована на 1 кредит ЄКТС. Проте, в університеті діє ПОРЯДОК формування освітніх програм та навчальних планів підготовки фахівців за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями денної та заочної форм навчання у ВНУ ім. Лесі Українки”, де прописано, що “Рекомендований обсяг навчальної дисципліни – 4 і більше кредитів ЄКТС. Планування дисциплін обсягом 3 кредити здійснюється у виняткових випадках.” Рекомендації: Привести у відповідність обсяг кредитів дисциплін каталогу освітніх програм до діючих в університеті нормативів. Підготовка здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти за дуальною формою на ОНП не здійснюється. Рекомендації: використати досвід організації підготовки здобувачів за дуальною формою на інших ОП ВНУ ім. Лесі Українки та бажання стейкхолдерів організувати дуальну форму підготовки на ОНП ЕСР.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Освітня програма в достатній мірі відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 2.1, 2.5-2.7: зміст ОНП в цілому відповідає предметній області, передбачена належна практична підготовка, а також набуття soft skills. Проте логіко-структурна будова ОНП, підходи до формування вибіркової її частини потребують удосконалення. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів (сильних сторін, позитивних практик, слабких сторін, недоліків) та їх контексту, такі чинники, як принципи поваги до автономії закладу, врахування контексту та позицій стейкхолдерів, суттєвий вплив недоліків на відповідний аспект якості освітньої програми за критерієм 2 та їх вагомий вплив на оцінку за критерієм 4, експертна група вважає можливим стверджувати про потребу в удосконаленні освітньої програми за критерієм 2 впродовж року.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

При ознайомленні з Правилами прийому до аспірантури та докторантури ВНУ імені Лесі Українки (<https://inlnk.ru/rJloB>) ЕГ встановлено, що «Для конкурсного відбору осіб, які вступають до Університету для здобуття ступеня доктора філософії, зараховуються результати: вступного іспиту із спеціальності (в обсязі стандарту вищої освіти магістра з відповідної спеціальності); вступного іспиту з іноземної мови (за вибором вченої ради Університету в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти)» (п.7.2 Правил прийому). Проте, на зустрічі з ЕГ Гарант ОНП зазначила, що при конкурсному відборі враховуються наукові здобутки абітурієнтів до аспірантури, що не відображено у Правилах прийому. Крім того, у п.4.14 Правил прийому зазначено, що на відміну від громадян України, зарахування іноземців та осіб без громадянства на навчання для здобуття вищої освіти на відповідному рівні вищої освіти здійснюється за результатами співбесіди та на підставі академічних прав на продовження навчання та врахування балів успішності, що дають право для продовження навчання на наступному рівні вищої освіти відповідно до законодавства країни, що видала документ про здобутий рівень освіти. Таким чином, у цих положеннях ЕГ вбачає, по-перше, ознаки дискримінування при вступі громадян України порівняно з іноземцями та особами без громадянства, оскільки перші мають складати два вступних іспити, а другі - лише проходити співбесіду. По-друге, при відсутності чітких критеріїв врахування балів за наукові здобутки, можливі дискримінаційні прояви до певних абітурієнтів залежно від суб'єктивного ставлення членів приймальної (конкурсної) комісії.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Програма вступного випробування для конкурсного відбору вступників до аспірантури для здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії (PhD) за спеціальністю 051 Економіка ОНП “Економіка сталого розвитку” <https://cutt.ly/abwhekP> включає таку проблематику, як: Економічна теорія як наука. Економічна система та відносини власності. Рушійні сили економічного розвитку. Відносини власності в економічній системі. Форми організації суспільного виробництва. Ринок і механізм його функціонування. Ринкова інфраструктура. Основи мікроекономічного аналізу. Підприємництво і підприємство (фірма) в системі ринкових відносин. Витрати виробництва і прибуток. Національна економіка та її основні показники. Економічні цикли та економічне зростання. Проблема інтеграції економіки України в світове господарство. Стратегії сталого розвитку. Ознайомившись з даною програмою ЕГ відзначає, що в ній враховані особливості ОНП “Економіка сталого розвитку” шляхом виявлення умінь вступника використовувати знання в процесі вирішення сучасних проблем економічної науки та досягнення перспектив сталого розвитку.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ВНУ ім. Лесі Українки для визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО, розроблене і діє відповідне Положення <https://cutt.ly/8kE9z1J> згідно якого перезарахування результатів навчання з ОК проводиться на підставі порівняння навчальних планів освітніх програм та Академічної довідки, індивідуального навчального плану або залікової книжки, що надає Учасник. При цьому під час перезарахування форм підсумкового контролю з дисциплін екзамен може бути зарахований як залік із відповідною оцінкою за шкалою ЄКТС. Рішення приймає предметна комісія у склад якої входять: завідувач випускової кафедри; науково-педагогічний працівник, відповідальний за освітній компонент, що пропонується до перезарахування; представник студентського самоврядування. Визнання результатів може бути повне або обмежене. Під час інтерв'ювання здобувачі ОНП запевнили ЕГ, що вони ознайомлені з процедурою визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО і використовують їх на практиці. Зокрема, здобувач Коломечюк В. провів наукові дослідження в Міланській політехніці (Politecnico di Milano), факультет менеджменту, економіки та промислової інженерії під керівництвом PhD Маріка Арена (Marika Arena). Усі наукові здобутки аспіранта враховано при оцінюванні рівня виконання ним індивідуального плану.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В університеті розроблене Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ ім. Лесі Українки <https://cutt.ly/8kE9z1J>, що свідчить про унормування даного процесу. Під час спілкування зі здобувачами та НПП ЕГ отримала підтвердження про обізнаність цих учасників освітнього процесу з існуючими в ЗВО механізмами. Викладачі пропонують здобувачам ОНП перелік найбільш дотичних до проблематики їх дисциплін онлайн курсів (зокрема, «Як діяти далі: Громаді про сталий розвиток», «Як діяти далі: Державним службовцям про сталий розвиток», «Як діяти далі: Бізнесу про сталий розвиток», «Сталий розвиток: нова філософія мислення», «Innovative Entrepreneurship and Startup Management») і за умови успішного їх завершення враховують це в системі оцінювання за освітньою компонентою. На зустрічі зі здобувачами ЕГ отримала підтвердження, що аспіранти проходили онлайн курси на Prometheus (Prometheus), брали участь у заходах програми Жана Моне «Європейська інтеграція: компетентний випускник» і це було враховано в оцінці за відповідні дисципліни.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

1. В Програмі вступного випробування для конкурсного відбору вступників до аспірантури для здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії (PhD) за спеціальністю 051 Економіка враховуються особливості ОНП «Економіка сталого розвитку». 2. Викладачі пропонують здобувачам ОНП перелік найбільш дотичних до проблематики їх дисциплін онлайн курси у якості програм неформальної освіти

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Відсутність у Правилах прийому до аспірантури та докторантури ВНУ імені Лесі Українки порядку врахування балів за наукові здобутки вступника. Рекомендації: додати у Розділ VII Правил порядок врахування при визначенні конкурсних балів за наукові здобутки вступників. Запроваджено різні умови вступу на ОНП для громадян України, які згідно п. 7.2 Правил прийому мають складати два вступні іспити та іноземців і осіб без громадянства, які проходять співбесіду (п.4.14 Правил прийому), що розглядається як дискримінаційний прояв. Рекомендації: внести зміни у Правила прийому до аспірантури та докторантури ВНУ імені Леся України задля забезпечення рівних умов вступу для зазначених груп вступників

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Освітня програма в достатній мірі відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 3.2-3.4: правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми, визначені і оприлюднені правила та процедури визнання результатів у неформальній освіті, та здобутих під час навчання у вітчизняних та закордонних закладах освіти. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів (сильних сторін, позитивних практик, слабких сторін, недоліків) та їх контексту, а також такі чинники, як принципи поваги до автономії закладу, відносний вплив недоліків на відповідний аспект якості освітньої програми та наявність в закладі підходу, орієнтованого на вдосконалення, експертна група вважає можливим стверджувати про наявність загалом відповідності освітньої програми критерію 3 при наявності недоліків, що не є суттєвими.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

У ході проведення експертизи встановлено, що викладання за освітньою програмою передбачає поєднання традиційних та інтерактивних методів (робота в групах, дискусії, кейс-методи, круглі столи тощо). Навчання об'єднує контакти години (навчальні заняття в аудиторіях, на навчальних базах потенційних роботодавців і стейкхолдерів, консультації), самостійну роботу, включаючи роботу в онлайн-середовищі, наукову роботу здобувачів. В цілому, зазначені форми та методи сприяють досягненню програмних результатів навчання. Проте, під час експертизи встановлено, що силабуси та РПНД не містять чіткої інформації про конкретні методи навчання за освітніми компонентами (<https://vnu.edu.ua/uk/all-educations/ekonomika-stalogo-rozvitku>). Пандемія COVID-2019 й загальнонаціональний карантин внесли корективи у форми та методи навчання, перевівши основну частину навчального процесу у онлайн-режим й актуалізувавши використання елементів дистанційної форми навчання (в ОНП серед форм навчання передбачено on-line та електронне навчання). При проведенні фокус-групи зі здобувачами та НПП, які працюють на програмі, було з'ясовано, що в таких умовах переважно було використано навчання через ZOOM та з використанням MTeams. Вибір платформи для навчання здійснювався з міркувань студентоцентрованого підходу та академічної свободи, тобто з урахуванням вподобань й технічних можливостей здобувачів. На прохання ЕГ, гарант програми продемонструвала три курси у MTeams (Англійська мова, Філософія та методологія науки, Інклюзивна економіка), проте пересвідчитися у повноцінному наповненні курсу ЕГ не змогла, а було презентовано фрагментарне наповнення й відсутність системності наповнення курсів. Це на думку ЕГ не може забезпечити якісного викладання ОК за умов дистанційного навчання в умовах карантину через пандемію COVID-2019 та обмежує можливості здобувачів щодо повноцінного опанування заявлених в освітній програмі програмних результатів. Також, слід зауважити, що у ході експертизи, не підтверджено інформації про використання у навчальному процесі здобувачів ОНП дистанційної платформи Moodle, що було заявлено у відомостях самооцінювання (с.14). Під час зустрічі зі здобувачами було встановлено, що форми навчання і викладання на ОНП відповідають принципам академічної свободи. Проте, ЕГ не було надано результатів опитування аспірантів щодо якості організації та здійснення освітнього процесу й якості викладання, які запроваджено у ЗВО, що дозволило б додатково аргументувати відповідність форм та методів викладання й навчання запитам здобувачів. Академічна свобода НПП в реалізації освітнього процесу за ОНП підтверджується їх можливістю самостійно обирати методи й форми викладання, формувати змістовне наповнення навчальної дисципліни згідно передбачених ОНП ПРН тощо.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку і критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів ОП є відкритою для всіх учасників освітнього процесу. Робочі програми навчальних дисциплін та силабуси розміщено на сайті факультету (<https://vnu.edu.ua/uk/all-educations/ekonomika-stalogo-rozvitku>). Здобувачі мають можливість ознайомитися з ними попередньо перед вивченням курсу, а детальну інформацію про освітні компоненти здобувачі отримують на першому занятті з навчальної дисципліни та під час організаційних зборів перед проходженням педагогічної практики. За результатами вивчення матеріалів, наданих ЗВО ЕГ, інформація щодо цілей, змісту, ПРН, оцінювання за ОК, що викладаються Лабораторією проєктів та ініціатив надається у силабусі, а по ОК, що викладаються іншими підрозділами ЗВО – у робочій програмі. При цьому, ЕГ вважає за необхідне звернути увагу, що РПНД за ОК 1-5, які використовуються у навчальному процесі підготовки здобувачів ОНП підготовлено у 2019 р., хоча чинна ОНП “Економіка сталого розвитку” затверджена у 2020 р. У силабусі ОК “Економічне зростання та розвиток” (розробник - Павліха Н.В.) мета і завдання курсу не відповідають його назві та повністю дублюють відповідний розділ силабусу ОК “Інклюзивна економіка”. Крім того, ЕГ встановлено, що РПНД ОК 1-5 не мають єдиної структури, а формулювання компетентностей та програмних результатів відрізняються від передбачених ОНП. На думку ЕГ це ускладнює сприйняття здобувачами зазначених елементів ОК. ЕГ пропонує у силабусах вибіркового дисциплін зазначити результати навчання, що формує дисципліна згідно дескрипторів НРК, які відповідають рівню 8. Оскільки здобувачі різних ОНП можуть обирати одні й ті ж самі дисципліни вибіркового блоку, є недоцільним спиратися тільки на конкретні формулювання ЗК, СК та ПРН, що передбачені ОНП певної спеціальності.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП забезпечується, по-перше, реалізацією програми на базі навчально-науково-виробничій Лабораторії проєктів та ініціатив, що надає здобувачам доступ до результатів дослідницьких проєктів науковців ЗВО та наукового-експертного середовища в межах якого можливим є обговорення дискусійних питань, що вивчаються в межах освітньої складової програми та на етапі виконання дисертаційної роботи (функціонує проблемна група «Актуальні проблеми сталого розвитку»). По-друге, на зустрічі з науковими керівниками ЕГ пересвідчилась в тому, що поширеною на програмі є практика, коли здобувачі за результатами вивчення освітніх компонент проводять наукове дослідження певної проблеми та готують наукову публікацію. Здобувачі ОНП мають реальну платформу для взаємодії зі стейкхолдерами (Волинська ОДА, ІТ-компанія “Internet Devels”, ДУ “Інститут регіональних досліджень” тощо), які зокрема залучаються до проведення навчальних занять в межах ОК та можуть надавати практичні консультації щодо прикладних аспектів наукової тематики аспірантів.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

У ході експертизи встановлено, що НПП регулярно оновлюють зміст ОК освітньої програми за результатами власних наукових досліджень та наукових досліджень здобувачів, участі у програмах стажувань, проєктній та грантовій діяльності, що дозволяє враховувати при підготовці здобувачів сучасні теорії та практики в сфері економіки й сталого розвитку. На фокус-групі з НПП встановлено, що регулярному оновленню змісту ОК циклу професійної підготовки сприяє активний розвиток наукової школи з проблематики економіки сталого розвитку. Так, зміст освіти оновлюється за рахунок впровадження результатів наукових досліджень викладачів. Наприклад, зміст ОК6 “Філософія сталого розвитку та сучасні економічні теорії” містить наукові результати докторської дисертації Хомюк Н.Л., захищеної у грудні 2020 р. Тематичний план ОК8 “Інклюзивна економіка” оновлено з урахуванням матеріалів дослідження Цимбалюк І.О., проведеного в межах докторської дисертації “Фіскальний простір інклюзивного розвитку регіону в умовах фінансової децентралізації” (захист - квітень 2021 р.). У вибірковій частині ОНП з урахуванням сучасних практик забезпечення сталого розвитку в межах актуальної тематики наукових інтересів НПП та досвіду проєктної діяльності запропоновано ОК “Сталий розвиток міста”, “Стартап економіка” (Войчук М.В.) “Мікроекономічний аналіз та моделювання процесів сталого розвитку” (Цимбалюк І.О.), “Сталий розвиток сільських територій” та “Економіка землекористування” Хомюк Н.Л.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Навчання, викладання та наукові дослідження, що реалізуються в межах ОНП “Економіка сталого розвитку” використовують широкі міжнародні зв'язки ЗВО, напрацьовані контакти гаранта ОНП та викладачів, що задіяні у реалізації програми. Одним з прикладів є спільний проєкт ВНУ та Університету імені Адама Міцкевича в Познані, у якому приймала участь Павліха Н.В. Вона була керівником міжнародного грантового проєкту Модулю Жана Моне “EU Project Management” (<https://cutt.ly/4vGvwOu>); є членом редакційних колегій двох міжнародних фахових журналів з економіки (Польща, Тайланд), зокрема видання - “Economic and Regional Studies”, <https://cutt.ly/ebqZEvs>. ЗВО У 2020 році став фіналістом проєкту «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» – Academic IQ, який адмініструється Американськими радами з міжнародної освіти, що є ознаками інтернаціоналізації підходів при формуванні культури доброчесності здобувачів та НПП. (https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/academic-iq/). НПП та здобувачі ОНП є активними учасниками міжнародних наукових конференцій за тематикою сталого розвитку економіки що на етапі експертизи підтверджено відповідними сертифікатами про участь. Здобувач Коломечюк В. був учасником програми академічної мобільності за програмою Erasmus+.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Налагоджена співпраця при реалізації програми з міжнародними організаціями (регіональним координатором Програми розвитку ООН за досягнення Цілей сталого розвитку у Волинській області) Широкі можливості міжнародної співпраці при реалізації програми, чіткий вектор інтернаціоналізації у процесі навчання та викладання, наявність здобувача-іноземця на програмі, що є підтвердженням попиту на ОНП, яка є унікальною за змістом, не лише з боку вітчизняних, але й іноземних здобувачів. У зв'язку з цим, позитивною практикою у майбутньому може стати викладання ОК професійної підготовки іноземною мовою, що підвищить конкурентоспроможність випускників ОНП на ринку праці

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкі сторони та недоліки: 1. Критичним зауваженням є відсутність повноцінного навчально-методичного забезпечення ОК для реалізації освітнього процесу в умовах дистанційної форми (не наповнені команди в Teams, відсутність системності у викладенні матеріалів для здобувачів, відсутність завдань та результатів їх оцінювання; відсутність курсів на платформі Moodle). Рекомендації: розробити методичне забезпечення ОК освітньої програми на дистанційних платформах за уніфікованою структурою з урахуванням п.5 ПОЛОЖЕННЯ про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки. 2. Суттєвим недоліком, що перешкоджає ефективному впровадженню проголошених форм та методів навчання й опануванню ПРН, є неякісна підготовка робочих програм навчальних дисциплін (формулювання компетентностей та навчальних результатів не відповідає рівню 8 НРК та ОНП, неякісно сформульовано окремі завдання (наприклад, в ОК2, що вивчається на другому році навчання - Підготувати й презентувати дисертаційне дослідження), нечітко визначено критерії оцінювання, рекомендується застаріла література тощо). Рекомендації: уніфікувати структуру РПНД; компетентності, які розвиває ОП та ПРН у робочих програмах зазначати згідно освітньої програми; структурувати та зробити більш чіткими й сприйнятими для розуміння критерії оцінювання знань (щодо поточного та підсумкового контролю), оновити перелік рекомендованої літератури у силабусах та РПНД, сконцентрувавши увагу на виданнях за останні 5 років, як вітчизняних, так і зарубіжних авторів

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Освітня програма частково відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 4.1, 4.2: відсутнє методичне забезпечення ОК освітньої програми на дистанційних платформах; робочі навчальні програми ОК 1-5 є невисокої якості, що ускладнює процес опанування здобувачами відповідних освітніх компонент. Освітня програма в достатній мірі відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 4.3-4.5 ЗВО забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми; НПП оновлюють зміст освіти на основі своїх наукових досягнень, зокрема в межах проблематики економіки сталого розвитку; прослідковується інтернаціоналізаційний вектор при реалізації ОНП, що ґрунтується на широких міжнародних зв'язках ЗВО, іміджі наукової школи з економіки сталого розвитку в світі.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Здійснення поточного контролю відбувається у формі проведення опитування, презентацій з використанням мультимедійної техніки, виступів під час практичних занять, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання, тестування. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів за кількісними критеріями здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ECTS. Максимальна кількість балів за поточний контроль з дисципліни становить 40 балів. Максимальний бал, отриманий за модульні контрольні роботи, становить не більше, ніж 60. Підсумкова семестрова оцінка з навчальних дисциплін, де формою контролю є залік, виставляється за результатами поточного і модульного контролю, якщо здобувач вищої освіти успішно виконав усі завдання з дисципліни, набравши не менше 60 балів. Із навчальних дисциплін, де формою контролю є іспит, підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного і модульного контролю, якщо здобувач вищої освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом, і набрав при цьому не менше 75 балів. Проте документального підтвердження у наданих нормативних документах про організацію освітнього процесу, а саме про форми контрольних заходів та критерії оцінювання, ЕГ не знайшла (<https://cutt.ly/LvcZSRh>; <https://cutt.ly/1vcXiBO>; <https://cutt.ly/cxUKx8F>) Варто відзначити, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів відображені у силабусах навчальних дисциплін. Наприклад, “Економічне зростання та розвиток” (<https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-04/Економічне%20зростання%20та%20розвиток.pdf>), “Інклюзивна економіка” (<https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-04/Інклюзивна%20економіка.pdf>), “Сталий розвиток міста”: (<https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-04/Сталий%20розвиток%20міста.pdf>). Під час проведення співбесід, експертна група мала змогу впевнитися, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводяться та є зрозумілими для здобувачів.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 051 Економіка відсутній. Атестація випускників ОНП проводиться відповідно до «Положення про здобуття наукового ступеня (атестацію) доктора філософії у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки» (<https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/Polozhennya-otrymannya.rtf>) постійно діючою або разовою спеціалізованою вченою радою на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації та відповідно Постанови КМУ №167 від 06.03.2019 р. «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії».

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Проведення поточного та підсумкового контролю регулюється наступними нормативними документами університету, що розміщені на сайті університету: Положення про організацію і проведення підсумкового контролю у формі комп'ютерного тестування у ВНУ ім. Лесі Українки (<https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2020-11/Положення%20про%20організацію%20та%20проведення%20підсумкового%20контролю.pdf>) Положення про дистанційне навчання у ВНУ ім. Лесі Українки (<https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2020-11/Положення%20про%20дистанційне%20навчання.pdf>); Тимчасовий порядок організації і проведення в дистанційному режимі заліково-екзаменаційної сесії та державної атестації в СНУ ім. Лесі Українки (<https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2020-11/Тимчасовий%20порядок%20організації%20і%20проведення%20в%20дистанційному%20режимі.pdf>). Право здобувача на об'єктивне оцінювання власних знань забезпечується положеннями нормативних документів університету, що серед іншого передбачає: 1) право на відмову у прийнятті оцінки за навчальний курс за результатами поточного контролю; 2) право на повторну атестацію, в тому числі перед комісією; 3) право на подання апеляції та проведення повторної атестації та інші. Крім цього, вирішення подібних питань регулюється такими нормативними документами університету як: Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ ім. Лесі Українки (<https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2020-11/Положення%20про%20порядок%20і%20процедури%20вирішення%20конфліктних%20ситуацій%20у%20ВНУ%20імені%20Лесі%20Українки.pdf>). Кодекс академічної доброчесності Волинського національного університету ім. Лесі Українки (https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti). Під час проведення акредитації, експертну групу запевнили, що за час підготовки здобувачів на ОП ситуацій, що мали б ознаки конфлікту інтересів, не мали місця.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Питання забезпечення академічної доброчесності висвітлено в Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету ім. Лесі Українки (https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti); Під час інтерв'ювання науково-педагогічного персоналу університету, експертною групою було встановлено, що основним технологічним інструментом протидії порушенням академічної доброчесності є програмне забезпечення Unicheck, що було підтверджено здобувачами. На наявність ознак плагіату та інші наукові роботи перевіряються дисертаційні роботи. Дотриманню стандартів академічної доброчесності сприяє створений у 2017 р. в системі Microsoft Office-365 Фонд студентських кваліфікаційних робіт університету, доступ до якого мають відповідальні особи науково-дослідної частини та кафедр, що дозволяє уникнути повторення тематики кваліфікаційних робіт та запозичень. З осені 2020 р. ЗВО є учасником проекту «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative – Academic IQ), що має на меті об'єднати професійну спільноту науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти (ЗВО) для обміну досвідом та співпраці щодо підтримки академічної доброчесності та якості освіти (https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/academic-iq). Під час проведення експертизи, керівництво університету, НПП та здобувачі освіти запевнили, що протягом періоду здійснення освітньої діяльності випадків порушення академічної доброчесності серед здобувачів ОНП не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

1. Наявність налагодженої практики проведення дистанційного тестування здобувачів. 2. Кодекс академічної доброчесності та інші документи, які регулюють стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності є чіткими та зрозумілими. 3. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність через участь у відповідних проєктах серед інших закладів вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

1. Положення щодо проведення поточного та підсумкового контролю розроблено для першого та другого рівнів, а для підготовки освітньо-наукового ступеня доктора філософії подібні документи є відсутніми. Рекомендації: розробити нормативно-правову документацію для регулювання проведення поточного та підсумкового контролю для освітньо-наукового ступеня доктора філософії. 2. В робочих програмах навчальних дисциплін та силабусах не завжди чітко та прозоро прописані критерії оцінювання та відсутній уніфікований підхід до їх формування. Рекомендації: уніфікувати підхід до формування критеріїв оцінювання для нормативних та вибіркових дисциплін.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Освітня програма в достатній мірі відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 5.1-5.4: Здобувачі ознайомлені із системою оцінювання та мають можливість оскарження результатів. ВНУ ім. Лесі Українки забезпечує дотримання академічної доброчесності через автоматичну перевірку курсових, дипломних, дисертаційних робіт на наявність плагіату програмним забезпеченням Unicheck. Важливим досягненням ЗВО є проходження конкурсного відбору і становлення одним із університетів – учасників проєкту «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти», що має на меті об'єднати професійну спільноту науково-педагогічних працівників ЗВО для обміну досвідом та співпраці щодо підтримки академічної доброчесності та якості освіти. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів, експертна група вважає, що освітня програма загалом відповідає критерію 5 при наявності недоліків, що не є суттєвими.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОНП “Економіка сталого розвитку” в цілому забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання. Кафедри, що відповідають за її реалізацію, мають потужний науково-педагогічний персонал, який систематично проводить наукові дослідження в рамках проблематики наукової школи зі сталого розвитку, яку очолює д.е.н., професор Павліха Н.В. - гарант даної ОНП. Більшість викладачів мають публікації які індексуються в наукометричних базах Scopus та Web of Science: проф. Павліха Н.В., проф. Бояр А.О., проф. Костусяк Н.М., доц.Цимбалюк І.О., доц. Корнелюк О.А. та ін. Проблема публікацій викладачів відповідає ОК які вони викладають. При формуванні викладацького складу ОНП враховуються наукові інтереси та методичні здібності НПП. Представлена на запит ЕГ інформація щодо перспектив формування разових спеціалізованих вчених рад з присудження ступеня доктора філософії свідчить про наявний потенціал та цілеспрямовану роботу ВНУ ім. Лесі Українки в цьому напрямку. Група забезпечення ОНП складається з фахівців переважно у галузі економіки з достатнім рівнем підготовки. НПП має не менше 7 видів активностей відповідно до Ліцензійних вимог, що свідчить про високий рівень професіоналізму.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

В університеті розроблено і діє Порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у ВНУ ім. Лесі Українки <https://bit.ly/32OF3Po> та Положення про порядок та основні кваліфікаційні вимоги при призначенні (переведенні) на посади НПП в ВНУ ім. Лесі Українки <https://bit.ly/3eulyA5> . Конкурсний відбір проводиться на засадах: відкритості, гласності, законності, рівності прав членів конкурсної комісії, колегіальності прийняття рішень конкурсною комісією, незалежності, об'єктивності та обґрунтованості рішень конкурсної комісії, неупередженого ставлення до кандидатів на зайняття вакантних посад

НПП. Оголошення про проведення конкурсу публікуються на офіційному сайті ВНУ ім. Лесі Українки, а в разі конкурсного відбору або обрання за конкурсом на посади завідувачів кафедр також у друкованих засобах масової інформації. За результатами обговорення кафедра таємним голосуванням більшістю голосів присутніх затверджує висновок про професійні й особисті якості претендентів та відповідні рекомендації. Далі кандидатури розглядаються на вченій раді факультету та на засіданні конкурсної комісії університету. Термін строкового трудового договору (контракту), що укладається з науково-педагогічним працівником при призначенні його на посаду після успішного проходження конкурсу в порядку конкурсного відбору, встановлюється за погодженням сторін, але не більше ніж на п'ять років.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Роботодавці залучаються до організації та реалізації освітнього процесу. Директор Управління економічного розвитку та торгівлі Волинської обласної державної адміністрації Ткачук Андрій Володимирович залучений до організації наукових заходів. Радник з питань децентралізації Волинського підрозділу Центру розвитку місцевого самоврядування, доцент кафедри міжнародних економічних відносин Луцького національного технічного університету, к.е.н. Урбан Оксана 22 лютого 2019 р. провела тренінг з пояснення основних процедур пошуку партнерів і підготовки проектів громад. <https://vnu.edu.ua/uk/articles/u-snu-rozpovidatimut-pro-programu-gorizont-2020> Проте ЕГ зазначає, що за наявності стійких зв'язків з провідними фахівцями зі сталого розвитку в Україні та закордоном існує потреба в посиленні діяльності за даним критерієм.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

ВНУ ім. Лесі Українки залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців. Зокрема, на зустрічі з роботодавцями регіональний координатор Програми розвитку ООН з досягнення Цілей сталого розвитку у Волинській області Бойко Ірина Василівна підтвердила факт проведення відкритих лекцій в дистанційному форматі зі здобувачами ОНП на тему "Цілі сталого розвитку". В рамках дисципліни «Філософія сталого розвитку та сучасні економічні теорії» експерт з реалізації реформи децентралізації у Волинській області проф. Малиновський В. провів аудиторні заняття зі здобувачами ОНП. Не зважаючи на наявність досвіду залучення професіоналів-практиків та експертів галузі до аудиторних занять, ЕГ рекомендує активізувати даний вид взаємодії використовуючи переваги дистанційного формату зустрічей

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

В Університеті діє Положення про підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників ВНУ ім. Лесі Українки <https://bit.ly/3dUWHYj>. ЗВО застосовує три форми підвищення кваліфікації: короткострокове навчання, довгострокове навчання і стажування. Згідно даного положення тривалість стажування працівників визначається потребами університету з урахуванням обсягу годин програми навчання, його мети та завдання за погодженням з керівником установи, в якій здійснюватиметься стажування, і становить не менше 6 кредитів і не більше 48 кредитів або від одного до дев'яти місяців. НПП реалізують своє право на професійний розвиток шляхом самостійного обрання форми та місця підвищення кваліфікації за організаційного сприяння університету. Стажування: у Вищій школі економіки та інновацій (м. Люблін, Республіка Польща) проходили: Павліха Н.В. (2016-2017), Цимбалюк І.О. (2016-2017), Томашевська І.П. (2016-2017); в Університеті імені Марії Кюрі-Склодовської (відділ економіки), (м. Люблін, Республіка Польща) : Корнелюк О.А. (2019-2020), Борейко Ю.Г. (2018-2019); у Варшавському університеті на кафедрі україністики (Варшава, Республіка Польща) : Костусяк Н.М. (2019); в Фундації Central European Academy Studies and Certification (CEASC), Асоціації Проектних Менеджерів України (АІМУ): Томашевська І.П. (2020); Politechnika Częstochowska, Zakład Optoelektroniki (Częstochowa, Rzeczpospolita Polska): Федосов С.А. (2019); у Східноєвропейській національній університет ім. Лесі Українки, кафедра вищої математики та інформатики, кафедра прикладної математики та інформатики. «Використання інформаційних технологій при вивченні дисциплін природничо-математичного профілю»: Федонюк А.А. (2018). Дистанційне навчання «Основи інтелектуальної власності», Академія Всесвітньої організації інтелектуальної власності (WIPO), м. Женева (Швейцарія) у 2018 р. пройшов Бояр А.О. Проте ЕГ зазначає, що окремі викладачі мали підвищення кваліфікації у 2016 році (Троцюк А.М., Філіпович М.Б.), що є граничним допустимим терміном і потребують підвищення кваліфікації на вимогу дня. Знання іноземних мов в мовному центрі «СВІТ» удосконалювали: Цимбалюк І.О. (2017-2018), Павліха Н.В. (2018). Але, враховуючи, що на ОП навчається іноземний студент Алгтадгиві Мохаммед Юнус Хасан усі НПП ОНП мають підвищити свої комунікаційні навички англійською мовою для надання якісних освітніх послуг.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

На зустрічі з керівництвом ВНУ ім. Лесі Українки було зазначено, що університет стимулює розвиток викладацької майстерності шляхом матеріальної і нематеріальної мотивації на основі щорічного рейтингування НПП. Серед критеріїв, що оцінюються є: звання та досягнення; наукова діяльність; проектна та грантова діяльність; викладацька діяльність; організаційна та профорієнтаційна діяльність. За результатами рейтингування 2020 року було премійовано 50 % рейтингового списку - 301 НПП університету отримав матеріальне заохочення у формі премії у сумі від 1200 до 8600 грн. Завдяки ефективній системі мотивації публікаційної активності ВНУ ім. Лесі Українки посідає два останні роки поспіль 23 місце у рейтингу Scopus та високі позиції в інших системах рейтингування <https://vnu.edu.ua/uk/university-rating> За інформацією, викладеною у відомостях про самооцінювання, ОНП “Економіка сталого розвитку” відповідно до Положення про заохочувальні відзнаки ВНУ ім. Лесі Українки, Положення про конкурс Крайній молодий науковець ВНУ найкращі НПП нагороджуються також подяками та грамотами університету, міністерств і відомств.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Кафедри, що відповідають за її реалізацію, мають потужний науково-педагогічний персонал, який систематично проводить наукові дослідження в рамках проблематики наукової школи зі сталого розвитку. Наявність дієвої системи стимулювання розвитку викладацької майстерності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

За наявності стійких зв'язків з провідними фахівцями зі сталого розвитку в Україні та закордоном існує потреба в посиленні діяльності за даним критерієм залученості роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу на ОНП. Рекомендації: активізувати процес залучення професіоналів-практиків та представників роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу за ОНП “Економіка сталого розвитку”, використовуючи тісні налагоджені зв'язки з представниками вітчизняних і закордонних стейкхолдерів. Окремі викладачі мали підвищення кваліфікації у 2016 році (Троцюк А.М., Філіпович М.Б.), що є граничним допустимим терміном і потребують підвищення кваліфікації на вимогу дня. Рекомендації: сприяти проходженню підвищення кваліфікації НПП Троцюк А.М. та Філіпович М.Б. у 2021 році. Рівень володіння англійською мовою НПП потребує підвищення, з огляду на наявність здобувача-іноземця на ОНП “Економіка сталого розвитку”. Рекомендації: пройти усім викладачам ОНП тестування з англійської мови та направити їх на відповідні курси в мовному центрі.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Освітня програма в достатній мірі відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 6.1-6.6: академічна професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОНП “Економіка сталого розвитку” в цілому забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання; ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів, стимулює розвиток викладацької майстерності; наявність фактів запрошення роботодавців та професіоналів практиків, експертів до аудиторних занять; наявність системи підвищення кваліфікації викладачів, задіяних в освітньому процесі. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів (сильних сторін, позитивних практик, слабких сторін, недоліків) та їх контексту, такі чинники, як принципи поваги до автономії закладу, врахування контексту та позицій стейкхолдерів, відносний вплив недоліків на відповідний аспект якості освітньої програми та наявність в закладі підходу, орієнтованого на вдосконалення, експертна група вважає можливим стверджувати про наявність загалом відповідності освітньої програми критерію 6 при наявності недоліків, що не є суттєвими.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час проведення зустрічей із керівництвом ЗВО, експертною групою було визначено, що джерелами фінансування ОП є кошти державного бюджету, фізичних та юридичних осіб, благодійні внески, гранти. Здобувачі

вищої освіти мають змогу проводити заняття у лабораторії, обладнаною комп'ютерами та мультимедійним приладдям, «Центр інноваційних технологій та комп'ютерного тестування» (<http://cit.vnu.edu.ua>). Бібліотека університету комплектує фонди за спеціальністю та надає безкоштовні інформаційно-бібліотечні послуги (<http://library.vnu.edu.ua>), надає доступ до інституційного репозитарію (<https://evnuir.vnu.edu.ua>). Бібліотека університету постійно оновлює фонди (загальний фонд - 841842 примірники) за спеціальністю друкованими та електронними виданнями, надає вільний доступ до електронних наукових баз даних Scopus, Web of Science та ін., до електронного каталогу (містить понад 496 тисяч бібліографічних записів) та навчально-методичного забезпечення в Інституційному репозитарії (налічує понад 15 тисяч документів). Під час співбесіди із представником бібліотеки було відмічено, що періодично для здобувачів та викладачів у бібліотеці проводяться семінари, тренінги із підвищення якості власних публікацій, пошуку бібліографії, підбору необхідних журналів тощо. У бібліотеці відвідувачі мають змогу користуватись також робочими місцями, обладнаними комп'ютерами, безкоштовним Wi-fi. У відомостях про самооцінювання ЗВО зазначає, що «Відповідно до Програми реалізації Стратегії розвитку Волинського національного університету ім. Лесі Українки на 2020–2024 рр. (<https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/program.pdf>) на ОП створено онлайн-середовище для дистанційного навчання...» Проте ЕГ пересвідчилася, що дане твердження є перебільшенням. Під час огляду МТЗ ОП не було продемонстровано наявності розроблених курсів на платформі Moodle, а в МОЗ65 додатку Teams лише окремі курси мали часткове навчально-методичне наповнення. Експертна група мала змогу переконатися в наявності та справності матеріально-технічного обладнання за допомогою відеотрансляції у режимі реального часу. Також експертній групі було продемонстровано навчальні лабораторії, бібліотеку, зовнішній вигляд університету, наявність спортивного майданчика тощо.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Наявна інфраструктура <https://vnu.edu.ua/uk/infrastructure> та матеріально-технічна база університету, як зазначили учасники фокус-груп, дає змогу в повній мірі задовольнити потреби та інтереси здобувачів, що було підтверджено самими здобувачами. Здобувачі та викладачі мають відкритий доступ до наукової інформації ЗВО, безкоштовний доступ до наукометричних баз даних Web of Science та Scopus. Територія закладу та бібліотеки має свій Wi-fi з безкоштовним та відкритим доступом. Здобувачі вищої освіти мають вільний доступ до всіх бібліотечних фондів університету, включаючи спеціальну літературу та всю навчально-методичну базу. Здобувачі під час співбесіди засвідчили, що вони мають безоплатний доступ до інформаційних ресурсів, необхідних для навчання за ОП.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

На підставі відео огляду приміщень кафедри, навчальних аудиторій, лекційної аудиторії, бібліотеки експертною групою зроблено висновок, що освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. В університеті розроблені та затверджені положення, інструкції та інші акти з охорони праці, що діють у межах структурних підрозділів та встановлюють правила виконання робіт і поведінки на території університету, у навчальних приміщеннях, на робочих місцях: Правила внутрішнього розпорядку ВНУ ім. Лесі Українки: https://vnu.edu.ua/sites/default/files/Docs/rozpor_prav.pdf Інструкції з охорони праці: <https://vnu.edu.ua/uk/viddil-okhoroni-praci> За дотримання норм безпеки університету відповідає відділ охорони праці. За необхідності психологічної допомоги для здобувачів або викладачів в університеті функціонує Центр духовно-психологічної підтримки: <https://vnu.edu.ua/uk/articles/u-lesinomu-vishi-zaprasyuvav-centr-duhovno-psihologichnoyi-pidtrimki> Також варто відмітити наявність на території ЗВО церкви, що сприяє зростанню духовно-культурного розвитку здобувачів та викладачів. Здобувачі та представники студентського самоврядування (а саме Коломечук В. та Мельничук М.) під час інтерв'ювання засвідчили, що освітнє середовище у повній мірі дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Експертна група переконалася під час зустрічей зі здобувачами, науково-педагогічними працівниками та науковими керівниками, що ВНУ ім. Лесі Українки забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку. Освітньо-інформаційна підтримка здобувачам ОП надається через комунікацію із науковими керівниками, викладачами, керівництвом ЗВО, у т.ч. засобами дистанційного навчання (Office 365). Здобувачі мають вільний доступ до всіх бібліотечних фондів та наукометричних баз даних Web of Science та Scopus (<http://library.vnu.edu.ua>), до Інституційного репозитарію Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://evnuir.vnu.edu.ua>), які забезпечують роботу з повнотекстовими електронними та друкованими фондами. Консультативна та організаційна підтримка здобувачів, надання допомоги та інформування здійснюється через завідувачів кафедр та наукових керівників, за якими закріплені здобувачі. Періодично для здобувачів у бібліотеці проводяться семінари, тренінги із підвищення якості власних публікацій, пошуку бібліографії, підбору необхідних журналів тощо. Комунікація викладачів із здобувачами здійснюється безпосередньо під час занять, консультацій тощо. Експертною групою було відмічено, що університет поступово впроваджує дистанційне

навчання засобами Zoom, Office 365. Механізмом соціальної підтримки здобувачів освіти є представництво органів студентського самоврядування на всіх рівнях управління університету (засідання кафедри, деканату, стипендіальних комісій, ректорату, вчених рад факультету й університету тощо) та завдяки функціонуванню Студентської ради та студентської профспілкової організації університету: <https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2020-10/Положення%20відредаговане.pdf>. Соціальна підтримка здобувачів також відбувається шляхом отримання академічних, соціальних та іменних стипендій. Здобувачі мають право брати участь у конкурсах на отримання грантової підтримки наукових досліджень та стипендій тощо. Для здобувачів або викладачів в університеті функціонує Центр духовно-психологічної підтримки: <https://vnu.edu.ua/uk/articles/u-lesinomu-vishi-zapracyuvav-centr-duhovno-psihologichnoyi-pidtrimki>

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Під час проведення акредитації експертна група мала змогу переконатись, що ВНУ ім. Лесі Українки на всіх рівнях організації навчального процесу враховує необхідність забезпечення достатніх умов для реалізації права на освіту осіб з особливими освітніми потребами. Правилами прийому до аспірантури та докторантури Волинського національного університету імені Лесі Українки у 2021 році (<https://vstup.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Додаток-7.-Правила-прийому-до-аспірантури-та-докторантури.pdf>) передбачено, що Вступні випробування для осіб з особливими освітніми потребами проводяться з урахуванням особливих освітніх потреб, зазначених у заяві вступника, та рекомендацій медико-соціальної експертизи. Після зарахування на навчання здобувачам вищої освіти за необхідності надається кімната у гуртожитку; можливість поєднувати аудиторну та дистанційну форми навчання; проведення занять в аудиторіях першого поверху та приміщеннях з пандусами. У ЗВО функціонує Інклюзивний хаб, що організовує короткострокові навчальні курси, освітні програми, конференції, круглі столи, презентації, майстер-класи, тематичні зустрічі, інтелектуально-просвітницькі заходи, орієнтовані на розвиток та підвищення кваліфікаційних та професійних вмінь і навичок здобувачів та НПП в сфері інклюзії, соціалізації осіб з інвалідністю через мистецькі практики (<https://mon.gov.ua/ua/news/u-volinskomu-universiteti-vidkrili-suchasnij-inklyuzivnij-hab>). Під час зустрічей із керівництвом ЗВО експертна група встановила, що на ОП здобувачі вищої освіти з особливими освітніми потребами не навчалися та в даний час не навчаються.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Під час бесіди із адміністрацією, НПП, здобувачами та представниками студентського самоврядування було засвідчено, що практики застосування процедур врегулювання конфліктних ситуацій під час реалізації ОП не було. Процедури врегулювання конфліктних ситуацій регулюються наступними документами: Правила внутрішнього розпорядку (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/Docs/rozpor_grav.pdf); Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ ім. Лесі Українки (<https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2020-11/Положення%20про%20порядок%20і%20процедури%20вирішення%20конфліктних%20ситуацій%20у%20ВНУ%20імені%20Лесі%20Українки.pdf>); Нормативні акти, що регулюють питання запобігання та протидії корупції у ВНУ ім. Лесі Українки: <https://vnu.edu.ua/uk/antikorupciyne-zakonodavstvo> Кодекс академічної доброчесності (<https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>) Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/Polozhennya-Antyplagiat.pdf>) Згідно Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ ім. Лесі Українки, при виникненні конфліктної ситуації з боку будь-яких суб'єктів освітнього процесу здобувач вищої освіти або співробітник Університету має можливість подати звернення на ім'я декана факультету (директора інституту), ректора Університету з метою вирішення ситуації. Далі наказом ректора Університету при необхідності створюється комісія з розгляду звернень щодо проявів конфлікту, склад якої формується відповідно до конкретної ситуації (до складу комісії з розгляду звернень щодо проявів конфлікту інтересів не може входити особа, яка оскаржує та дії якої оскаржено у зверненні). Комісія приймає рішення щодо заходів з приводу отриманого звернення протягом десяти робочих днів з моменту його отримання. У Антикорупційній програмі Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Антикорупційна%20програма1.pdf>) врегулювання конфлікту інтересів здійснюється за допомогою одного із заходів: 1) усунення працівника від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті; 2) встановлення додаткового контролю за виконанням працівником відповідного завдання, вчиненням ним певних дій чи прийняття рішень; 3) обмеження у доступі працівника до певної інформації; 4) перегляду обсягу функціональних обов'язків працівника; 5) переведення працівника на іншу посаду; 6) звільнення працівника.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. Наявна та доступна інфраструктура, необхідна для забезпечення освітнього процесу (аудиторії, бібліотека, комп'ютерні класи, мультимедійні засоби) допомагає здобувачам поглиблювати свої теоретичні знання вже на практиці здійснення наукових досліджень. ВНУ ім. Лесі Українки забезпечує вільний доступ усіх учасників освітнього процесу до всієї інфраструктури та інформаційних ресурсів. 2. Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти за ОНП, а також придатним для навчання осіб з особливими освітніми потребами. 3. У ЗВО наявний Центр духовно-психологічної підтримки. 4. Керівництво університету проводить комплексну роботу з удосконалення матеріально-технічної бази.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

1. Обмеженість та застарілість програмного забезпечення, встановленого на комп'ютерах у навчальних лабораторіях. Рекомендації: оновити наявне та встановити більш спеціалізоване програмне забезпечення. 2. Недостатньо розвинута практика проведення дистанційного навчання. Рекомендації: стандартизувати та налагодити практику проведення дистанційного навчання по всіх дисциплінах.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Освітня програма в достатній мірі відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 7.1-7.6. У ЗВО наявна та доступна інфраструктура, необхідна для забезпечення освітнього процесу та до якої мають вільний доступ викладачі та здобувачі вищої освіти. Університетом проводяться процедури оновлення та покращення матеріальної бази; освітнє середовище є безпечним для життя. Експертна група, проаналізувавши всі факти та докази, може стверджувати, що ОП «Економіка сталого розвитку» загалом відповідає критерію 7 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У ЗВО затверджено Положення про порядок розробки, затвердження, періодичного перегляду та закриття освітньої програми у Волинському національному університеті ім. Лесі Українки (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_perehliad_zakryttia_OP.pdf). Відповідно до п.3.15 Положення, до розроблення освітньої програми, навчального плану, формування цілей та програмних результатів навчання залучаються здобувачі вищої освіти, стейкхолдери, випускники спеціальності (освітньої програми), викладачі. Це підтверджено у ході зустрічей 3,5 та документами, які додатково надані Гарантом на запит ЕГ (протокол № 1 засідання групи забезпечення спеціальності Економіка від 18.05.2018 р.; протокол № 2 спільного засідання групи забезпечення зі стейкхолдерами ОНП «Економіка сталого розвитку» від 06.07.2020 р.та протокол робочої зустрічі здобувачів освіти, випускників аспірантури, представників закладів ЗВО та академічної спільноти від 09.03.2021 р.). За розробку, моніторинг і періодичний перегляд освітньої програми відповідає гарант ОП. П. 5.3 Положення передбачено щорічний перегляд ОП. Проект ОНП та навчального плану 2020 р. розміщено для громадського обговорення у відкритому доступі на сайті ЗВО (<https://vnu.edu.ua/uk/gromadske-obgovorennya>) із наданням можливості усім зацікавленим сторонам заповнити відповідні анкети (<https://inlnk.ru/WEjJA>;<https://inlnk.ru/WLKQz>) В університеті у 2020 році створено навчально-методичний відділ забезпечення якості вищої освіти (<https://vnu.edu.ua/uk/navchalno-metodichniy-viddil-zabezpechennya-yakosti-vischoi-osviti>), серед завдань якого – організація процедур моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, що підтверджено в рамках зустрічі 6.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

У ході експертизи встановлено, що здобувачі ОНП регулярно приймають участь у перегляді ОП. Так, у 2018 р. аспіранти Варварук Ю. та Коломечюк В. залучилися до засідання групи забезпечення спеціальності «Економіка» (<https://drive.google.com/drive/folders/1Hli-PzY5jUBNbBulYAsjygtJBSIRWRCu>). За результатами анкетування здобувачів ОНП у 2018 р., у ході якого вони висловилися щодо удосконалення початкової складової відповідно до предмету наукових досліджень, у нормативну частину циклу дисциплін наукової та професійної підготовки включено дисципліни «Інклюзивна економіка», «Економічне зростання та розвиток», «Філософія сталого розвитку

та сучасні економічні теорії». У спільному засіданні групи забезпечення зі стейкхолдерами ОНП «Економіка сталого розвитку» у 2020 р. взяли участь здобувачі Варварук Ю., Коломечюк В., Алггадгиві Мохаммед Юнус Хасан, Подзідзей О., Філюк Д. (<https://drive.google.com/drive/folders/1Hli-PzY5jUBNbBulYAsjygtJBSIRWRCu>). На етапі перегляду ОНП у ЗВО здобувачам надано можливість висловити свої думки та побажання через заповнення анкет, що розміщено на офіційному сайті Університету (https://forms.office.com/pages/responsepage.aspx?id=UyHPee_cNk6rjIIICyNmqouSaAhEF65Dv8yiGig6eGxURjFSOFhMUEXCM1ZBQkhOMDJPULLBVVFL0S4u); https://forms.office.com/pages/responsepage.aspx?id=UyHPee_cNk6rjIIICyNmqouSaAhEF65Dv8yiGig6eGxUMTBPSkozSUIxQTBOUVRQU1hNRktaWjhFRC4u

Участь органів студентського самоврядування у процедурах внутрішнього забезпечення якості освіти регламентована Положенням про студентське самоврядування у ВНУ ім. Лесі Українки (<https://bit.ly/3tY2vFN>); <https://bit.ly/3etT6zm>). У ЗВО запроваджено періодичне онлайн анкетування «Освіта очима студентів», у якому можуть брати участь й здобувачі третього освітньо-наукового рівня. Проте у опитуванні що проведено у грудні 2020 р. за результатами навчання у I семестрі 2020-2021 н.р. (<https://vnu.edu.ua/uk/navchalno-metodichniy-viddil-zabezpechennya-yakosti-vischoi-osviti>) здобувачі ОНП «Економіка сталого розвитку» участь не приймали. Під час проведення онлайн зустрічі ЕГ зі здобувачами ОНП підтверджено проведення в Лабораторії проєктів та ініціатив регулярних зустрічей здобувачів з Гарантом Павліхою Н.В., під час яких аспіранти мають можливість висловити свою думку удосконалення ОП. Таким чином, здобувачі ОНП «Економіка сталого розвитку» залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери, а їх пропозиції та думки щодо її змісту та якості враховуються за результатами громадського обговорення.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Експертною групою встановлено, що до процесу періодичного перегляду ОНП «Економіка сталого розвитку» та інших процедур забезпечення її якості як партнери активно залучаються різні групи потенційних роботодавців (представники регіональної влади, науково-дослідних установ, бізнес-структур, міжнародних організацій тощо). Так, на етапі громадського обговорення у 2020 р. проєкт ОНП пройшов рецензування Ткачуком А.В., в. о. директора Управління економічного розвитку та торгівлі Волинської обласної державної адміністрації; Гавкаловою Н.Л., д.е.н., професором, завідувачем кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки ХНЕУ імені Семена Кузнеця; Сторонянської І.З., д.е.н., професором, заступником директора з наукової роботи, завідувач відділу регіональної фінансової політики ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І.Долішнього НАН України», заступником Голови Сумської ОДА Медвідь В. (підтверджено наданими рецензіями). В обговоренні ОНП у ході спільного засідання групи забезпечення зі стейкхолдерами приймали участь (<https://drive.google.com/drive/folders/1Hli-PzY5jUBNbBulYAsjygtJBSIRWRCu>) Бойко І.В., регіональний координатор Програми розвитку ООН з досягнення Цілей сталого розвитку у Волинській області; Урбан О.А., к.е.н., радник з питань децентралізації Волинського підрозділу Центру розвитку місцевого самоврядування, Голова правління ГО «Європейський вектор Волині»; фахівці Луцької міської ради (Полетуха І.О., Пальза Н.М.), Тивидюк Л.Г. голова ГО; Гринчук Ю.Ю., директор Луцької районної філії Волинського обласного центру зайнятості. За результатами спілкування ЕГ із запрошеними представниками роботодавців у ході зустрічі 5 та зустрічі 7, до якої залучився Левандовський В.С., засновник ІТкомпанії «Internet Devels», Луцького ІТ кластера, роботодавці висловилися про можливість впливати на удосконалення ОПН «Економіка сталого розвитку» зокрема через підсилення наукової підготовки, формулювання тем наукових досліджень, включення сучасних освітніх компонент та затребуваних компетенцій, що сприятиме зростанню конкурентоспроможності випускників програми на ринку праці. Крім того, з метою наближення змісту підготовки здобувачів ОНП до практики соціально-економічного управління у контексті забезпечення сталого розвитку представники роботодавців (зокрема, Бойко І., Сторянська І. та інші науковці ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І.Долішнього НАН України») запрошуються до читання проблемних лекцій, роботодавці приймають участь у спільних заходах в межах ОНП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

На момент проходження акредитаційної експертизи випуску здобувачів ОНП «Економіка сталого розвитку» не було (вступник 2016 р. Варварук Ю. перебував у академічній відпустці та закінчуватиме програму у 2022 р). Проте, у ЗВО налагоджено систему взаємодії з випускниками через Асоціацію випускників, НПП і друзів ВНУ ім. Лесі Українки (<https://inlnk.ru/bnMmy>). Підтримується взаємодія з випускниками аспірантури ВНУ ім. Лесі Українки за профілем ОНП (в межах наукової школи гаранта Павліхи Н.В.), які є викладачами Університету (Корнелюк О.В., Караїм О.А.), а також з к.е.н., заступником Голови правління Волинського обласного благодійного фонду «Шанс», керівником проєктів Доляняк Ю.А. Випускник аспірантури попередніх років, к.е.н. Войчук М.В. задіяний у реалізації ОНП «Економіка сталого розвитку» у якості викладача та наукового керівника здобувача. Це дозволяє врахувати їх досвід та кар'єрний шлях при підготовці здобувачів третього освітньо-наукового рівня за програмою, що акредитується. Зустрічі НПП та здобувачів ОНП з випускниками аспірантури з економічних спеціальностей на постійній основі відбуваються в Лабораторії проєктів та ініціатив. Серед здобувачів програми Коломечюк В. працює начальником відділу міжнародних зв'язків ВНУ ім. Лесі Українки. Здобувач Філюк Д. працює у фінансовому управлінні Волинської ОДА, що враховуються при формуванні його індивідуальної освітньої та наукової траєкторії в межах ОНП.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

З метою забезпечення якості вищої освіти та вчасного реагування на виявлені недоліки, зауваження та пропозиції щодо реалізації освітньої програми Університет проводить самооцінювання освітньої програми та освітньої діяльності (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_perehliad_zakryttia_OP.pdf). За результатами самоаналізу гарант освітньої програми, група забезпечення готують звіт, який розглядається та затверджується на засіданні Вченої ради Університету. Актуальним прикладом реакції на виявлені у ході реалізації програми недоліки (під час проведення (щорічної атестації аспірантів) є рішення щодо посилення контролю за розробкою аспірантами публікаційної стратегії та її виконання, а також збільшення публікацій у закордонних журналах. За результатами моніторингу ОНП, в оновленій ОП, затверджений протоколом № 10 від 28.08.2020 р. посилено акцент на студентоцентрованому принципі навчання шляхом забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії навчання.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація ОНП «Економіка сталого розвитку» є первинною, а отже зауважень та пропозицій, сформульованих під час попередніх акредитацій не має. За період 2016-2021 рр. ОНП переглядалась двічі (2018 та 2020 рр.). У ході вивчення поданих документів ЗВО та зустрічей із учасниками фокус-груп ЕГ пересвідчилась, що ОНП є актуальною та затребуваною у транскордонному Волинському регіоні, відповідає, місії і стратегії ЗВО, потребам здобувачів та інших груп стейкхолдерів. При удосконаленні ОНП можуть в перспективі бути враховані рекомендації, отримані ЗВО при проходженні акредитацій інших освітніх програм, зокрема щодо розробки єдиного документу, що буде регламентувати систему якості та популяризації програм академічної мобільності та неформальної освіти серед здобувачів.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Культура якості в академічній спільноті ВНУ імені Лесі Українки формується на різних рівнях – від інституційного до рівня ОП. Частиною внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності Університету є Положення про порядок розробки, затвердження, періодичного перегляду та закриття освітньої програми у Волинському національному університеті ім. Лесі Українки (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_perehliad_zakryttia_OP.pdf), яким передбачено залучення академічної спільноти ЗВО до розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми. Всі охочі представники академічної спільноти мають можливість долучитися до процесу громадського обговорення ОНП через заповнення відповідних онлайн-форм на офіційному сайті Університету. У ВНУ імені Лесі Українки з грудня 2019 р. розпочато роботу Школи гарантів освітніх програм, а у 2020 році створено навчально-методичний відділ забезпечення якості вищої освіти. Це сприяє поширенню культури якості та розвитку освітніх програм ЗВО. ЕГ встановлено, що академічна спільнота ЗВО активно залучається до проєктування та обговорення ОНП. Так, при підготовці ОНП у 2020 р. прийняли участь Барський Ю.М., декан географічного факультету Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки; Войчук М.В., докторант; Корнелюк О.А., доцент кафедри міжнародних економічних відносин та управління проєктами Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (ЗВО перейменовано у серпні 2020 р. у Волинський національний університет імені Лесі Українки). Поширенню культури якості серед здобувачів ЗВО сприяє проведення онлайн опитувань «Оцінка рівня відповідності навчальних планів запитам студентів» (<https://cutt.ly/TbwcS9>), та «Опитування щодо якості викладання» (<https://cutt.ly/Pbwc4n>). Проте, запроваджені онлайн-форми розраховані лише на здобувачів першого й другого рівнів ВО. Отже, на перспективу є пріоритетним запровадити аналогічні форми і для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня. Також, під час експертизи встановлено, що Положення, які стосуються організації навчального процесу, формування індивідуальної освітньої траєкторії тощо охоплюють тільки перший та другий рівень ВО, а третій (освітньо-науковий рівень) при цьому залишається нерегульованим. Крім того, ЕГ вважає за потрібне звернути увагу на наявні технічні неточності при поданні Відомостей про самооцінювання ОНП, що більш докладно викладено у Інших спостереженнях.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильною стороною ОНП слід визнати: активну взаємодію гаранта та членів групи забезпечення з роботодавцями на етапах проєктування, обговорення та реалізації ОНП «Економіка сталого розвитку» Позитивними практиками є: 1.залучення до кола розробників ОНП «Економіка сталого розвитку» внутрішніх стейкхолдерів, у т.ч. у 2020 р.

здобувача ОНП Коломечюка В.В.; 2. відкриття у ВНУ імені Лесі Українки з грудня 2019 р. Школи гарантів освітніх програм, що сприятиме удосконаленню процесу підготовки здобувачів у сучасній парадигмі забезпечення якості вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Система опитувань здобувачів, запроваджена у ЗВО щодо якості викладання та відповідності навчальних планів запитам здобувачів, налаштована лише на здобувачів першого та другого освітніх рівнів, отже не підтверджено участь здобувачів ОНП «Економіка сталого розвитку» у 2020 р в опитуваннях щодо якості викладання, які запроваджено у ЗВО. Рекомендації: адаптувати онлайн-опитування «Оцінка рівня відповідності навчальних планів запитам студентів» (<https://cutt.ly/TbwcS9c>), «Опитування щодо якості викладання» (<https://cutt.ly/IbwcHGU>), що регулярно проводяться у ВНУ імені Лесі Українки для здобувачів третього освітньо-наукового рівня та активізувати участь здобувачів 1-2 років навчання ОНП «Економіка сталого розвитку» в цих опитуваннях. Відсутність у внутрішніх документах ЗВО, що стосуються організації навчального процесу, формування індивідуальної освітньої траєкторії положень, які регулюють зазначені питання на третьому рівні ВО. Рекомендації: провести інвентаризацію документів, що формалізують внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти та внести відповідні доповнення, розробити нові документи, що будуть враховувати особливості організації навчального процесу при підготовці аспірантів

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Освітня програма в достатній мірі відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 8.1-8.7: у ЗВО сформовано нормативно-інституційне забезпечення внутрішньої системи забезпечення якості освітньої програми «Економіка сталого розвитку». Здобувачі, представники академічної спільноти, роботодавці, випускники аспірантури ЗВО попередніх років за економічними спеціальностями залучені до періодичного перегляду освітньої програми (у 2018 та 2020 рр.), моніторингу змісту та якості ОНП. Громадське обговорення ОНП програм відбувається відкрито, із розміщенням проекту ОНП та навчального плану, а також анкети для внесення пропозицій на офіційному сайті ЗВО. Налаштовано активну взаємодію з різними групами потенційних роботодавців випускників ЗВО, яка відбувається на всіх етапах розробки та реалізації освітньої програми «Економіка сталого розвитку». Сформовано системну співпрацю з випускниками економічних спеціальностей аспірантури ЗВО попередніх років у напрямку покращення якості освітньо-наукової програми, що акредитується. В цілому, система внутрішнього забезпечення якості освітньої програми є дієвою, а виявлені слабкі сторони не суттєвими, що дозволяє зробити висновок про відповідність ОНП за критерієм 8 Рівню В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У своїй діяльності університет, його працівники та здобувачі вищої освіти керуються нормативними документами, що прийняті та затверджені компетентними органами університету. Документи ВНУ ім. Лесі Українки, що регулюють права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу, знаходяться у вільному доступі на сайті університету: <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>. Під час інтерв'ювання учасників освітнього процесу експертна група мала змогу переконатись в їх обізнаності та дотриманні прав та обов'язків.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Експертною групою під час інтерв'ювання групи забезпечення ОНП було визначено, що проект ОНП «Економіка сталого розвитку» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти оприлюднюється для громадського обговорення закладом вищої освіти у встановлені чинним законодавством України терміни <https://vnu.edu.ua/uk/gromadske-obgovorennya>. Під час онлайн-зустрічі із стейкхолдерами було підтверджено, що ними надавались та були враховані

рекомендації щодо вдосконалення ОНП. Також учасники фокус-групи запевнили, що кооперація стосовно вдосконалення освітнього процесу проводиться регулярно.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Під час роботи з сайтом закладу та спілкування зі здобувачами і роботодавцями, експертною групою було встановлено, що на сайті закладу оприлюднено досить повну та достовірну інформацію про освітню програму в обсязі, достатньому для інформування відповідних зацікавлених сторін та суспільства (<https://ra.vnu.edu.ua/viddil-aspirantury-i-doktorantury/aspirantura/osvitno-naukovi-programy/ekonomika-stalogo-rozvytku/10/>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

1. Офіційний сайт ВНУ ім. Лесі Українки є структурованим, дуже наповненим та досить зручним для кожного інтернет-користувача, в тому числі для здобувачів ОНП «Економіка сталого розвитку». Також на офіційному сайті розміщено всю необхідну інформацію щодо графіку навчального процесу, є посилання на навчально-методичне забезпечення, опис усіх процесів підготовки здобувача, нормативно-правова база тощо. 2. Є наявні зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. 3. Освітні програми представлені на сайті, а також розміщуються оголошення щодо публікації проєктів для обговорення у терміни відповідно до законодавства.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

1. На сайті не знайшли відображення результати громадського обговорення освітніх програм. Рекомендації: додати на сайт ЗВО інформацію про результати громадського обговорення (можливо, у вигляді окремої таблиці). 2. На сайті наявна невелика кількість непрацюючих посилань на нормативно-правові документи. Рекомендації: перевірити всі посилання нормативно-правових документів на справність.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Освітня програма в достатній мірі відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 9.1-9.3. У ВНУ ім. Лесі Українки дотримано всі вимоги щодо забезпечення прозорості та публічності діяльності. Враховуючи всі проаналізовані докази, експертна група може стверджувати, що освітня діяльність за ОП Економіка загалом відповідає Критерію 9 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Під час проведення акредитаційної експертизи ЕГ встановлено, що змістовне наповнення ОНП «Економіка сталого розвитку» відповідає науковим інтересам аспірантів за рахунок включення в програму унікального набору освітніх компонент: ОК6 Філософія сталого розвитку та сучасні економічні теорії, ОК7 Економічне зростання та розвиток, ОК8 Інклюзивна економіка. Проте, слід зазначити, що серед програмних компетентностей ОНП із загальної кількості 19 тільки 2 (ПРН 15 та ПРН 16) безпосередньо відповідають назві ОНП, а ще 2 - ПРН3 та ПРН11 – відповідають предмету економічної науки в цілому. Аналогічна ситуація має місце й відносно фахових компетентностей, заявлених в ОНП – проблематики сталого розвитку прямо стосуються тільки ФК6 та ФК9. Слід

зауважити, що запропонований здобувачам перелік вибіркового компонента в повній мірі відповідає їх науковим інтересам та тематиці дисертаційних робіт. Так, наприклад ВК 4.2 «Розвиток та регулювання ринку праці» корелюється з тематикою дисертації Казарян-Верушкіної В.А. «Організаційно-економічні засади інклюзивного розвитку ринку праці» (рік вступу - 2020). ВК 4.3 та ВК 4.5 відповідають предмету дослідження здобувача Філюка О. (рік вступу - 2019), тема якого «Організаційно-економічні засади інклюзивного розвитку сільських територій». Забезпечити здобуття додаткових компетентностей, необхідних для проведення дослідження «Підвищення конкурентоспроможності об'єднаних територіальних громад на засадах сталого розвитку» (здобувач - Подзізей О., 2019 рік вступу) дозволяють ВК 4.1, ВК 4.3, ВК 4.4. У той же час, порушеною при проектуванні ОНП є логіка формування вибіркової частини програми, що детально описано у критерії 2. З метою підготовки до дослідницької діяльності здобувачів в ОНП «Економіка сталого розвитку» передбачено такі результати навчання: ПРН1, ПРН2, ПРН5-ПРН11, ПРН 17, ПРН 19, досягнення яких забезпечується освітніми компонентами ОК1-ОК8. Повноцінна підготовка до викладацької діяльності у ЗВО забезпечується через формування результатів ПРН3 та ПРН12 в межах ОК 2, ОК3, ОК5-ОК7, а також Педагогічною практикою, яку здобувачі проходять у 4 семестрі. Проте, ЕГ встановлено, що в графіку навчального процесу, що міститься у Навчальному плані підготовки доктора філософії, ОНП «Економіка сталого розвитку» педагогічну практику не відображено. У якості позитивного моменту слід зазначити, що за рекомендацією стейкхолдерів обсяг кредитів на навчальну практику у 2020 р. збільшено з двох кредитів до чотирьох (<https://drive.google.com/drive/folders/1Hli-PzY5jUBNbBulYAsjygtJBSIRWRcu>)

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

Експертна група засвідчує, що наукова спрямованість аспірантів в цілому відповідає дослідницькому напрямку наукових керівників, що підтверджується дотичністю ключових слів у публікаціях, які характеризують предметне поле дослідження здобувачів та наукових керівників, наявністю спільних публікацій (<https://docs.google.com/document/d/1WAZqGxs3156TgPEzHh29NII5Xt7FSi5g/edit>), а також кореляцією тематики захищених дисертацій науковими керівниками та наукової тематики, що опрацьовують здобувачі. Встановлено наявність спільних публікацій з науковим керівником здобувачів Коломечюка В. (керівник - к.е.н. Войчук М.В.); Алггадгиві М. Ю.Х. (керівник - к.е.н. Цимбалюк І.О.), Філюка Д. (керівник - д.е.н. Шворак А.М.). Слід зауважити, що наукова діяльність аспірантів ОНП відповідає профілю наукової школи проф.Павліхи Н.В. з питань сталого розвитку економіки (<https://cutt.ly/HbqLZQy>) та розвивається в межах такої наукової проблематики: сталий розвиток розумних міст, інклюзивний розвиток (промисловості, ринку праці, сільських територій, сталий розвиток аграрної сфери, конкурентоспроможність об'єднаних територіальних громад на засадах сталого розвитку. При цьому, встановлено, що у процесі навчання за ОНП у 3 здобувачів відбулося уточнення теми дисертації: Варварук Ю. (стара редакція «Інноваційні механізми розвитку аграрного сектору в умовах поглиблення інтеграції»; нова - «Організаційно-економічні засади сталого розвитку аграрної сфери», Коломечюка В. (стара редакція «Механізм формування розумних міст», нова редакція «Організаційно-економічні засади сталого розвитку розумних міст»), Філюка О. (стара редакція «Організаційно-економічне забезпечення бджольництва», нова редакція «Організаційно-економічні засади інклюзивного розвитку сільських територій») Проте, відповідні зміни у Індивідуальні плани освітньо-наукової роботи здобувачів Коломечюка В. та Варварука Ю. не внесено (<https://drive.google.com/drive/folders/1H7cGkzMHaSzhPQsrzd34HZd-ThQVoMRe>)

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Особливістю ОНП «Економіка сталого розвитку» у ВНУ імені Лесі Українки є те, що вона реалізується навчально-науково-виробничою Лабораторією проектів та ініціатив (<https://cutt.ly/nbqL9dW>). Потужний науковий потенціал ЗВО та Лабораторії сприяють повноцінному організаційному та матеріальному забезпеченню можливостей здобувачів щодо проведення та апробації результатів їх наукових досліджень. Регулярною є практика проведення наукових конференцій різних рівнів - проведено МНПК «Сучасні тренди міжнародних економічних відносин та управління проектами» (2018 р.), «Сучасні тренди підготовки фахівців з управління проектами та програмами» (2018 р.), традиційною є Всеукраїнська науково-практична конференція «Сталий інклюзивний розвиток регіону в умовах децентралізації» (2020 р., 2021 р.). У здобувачів є можливість публікуватися у наукових виданнях «Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки» (категорія Б), «Економіка та розвиток/ Economics & Development» (головний редактор журналу - гарант ОНП Павліха Н.В.). У ЗВО сформовано певну критичну масу дослідників з проблематики економіки сталого розвитку, що дозволяє забезпечити атестацію більшості здобувачів у формі публічного захисту дисертаційної роботи у спеціалізованій вченій раді. ЕГ надано проектні склади рад (голова та рецензенти) за тематикою дисертацій здобувачів ОНП «Економіка сталого розвитку» (<https://drive.google.com/drive/folders/1aQDQGHKaDMTFVHcYiOAXOeflGRekJA9p>). Ознайомлення з проектним складом рад засвідчує, що по дисертації Коломечюка В. (рік випуску 2021, тема «Організаційно-економічні засади сталого розвитку розумних міст») запропонований склад ради не відповідає тематиці дисертації здобувача. По дисертаційній роботі Алггадгиві М. наукова активність одного з рецензентів (Барського Ю.М.) не відповідає тематиці здобувача. По дисертації Варварука Ю. не встановлено відповідності наукових публікацій потенційної голови ради Хомюк Н.Л. та рецензента Шматковської Т.О. У ЗВО функціонує спеціалізована вчена рада для захисту кандидатських дисертацій з економічних наук за спеціальностями 08.00.05, 08.00.08 (голова - Павліха Н.В., відповідальний секретар - Цимбалюк І.О.), що дозволяє здобувачам ОП залучатися до обговорення проблем сучасної економіки. У Лабораторії проектів та ініціатив регулярно проводяться семінари-дискусії, круглі столи на

яких здобувачам надається можливість апробації власних наукових результатів. Під час огляду МТБ ЗВО та зустрічі 8 експертній групі продемонстровано, що здобувачі ОНП для проведення досліджень мають доступ до бібліотеки ЗВО, комп'ютерних лабораторій в Лабораторному корпусі, вільний доступ до мережі Wi-Fi, наукометричних баз; бібліотекою проводяться семінари щодо технологій роботи з цими базами, пошуку «якісних» наукових видань та конференцій, правил оформлення літературних посилань за різними стилями тощо.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

Долучення аспірантів ОП до міжнародної наукової спільноти забезпечується широкими науковими зв'язками з зарубіжними ЗВО та установами ВНУ імені Лесі України, гаранта ОНП Павліха Н.В., факультету міжнародних відносин. Павліха Н.В. є членом редакційної ради двох наукових міжнародних видань (Польща, Тайланд), у польському журналі «Economic and Regional Studies» (Польща) здобувачі мають можливість безкоштовно публікувати свої статті. Згідно «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу ВНУ ім. Лесі України» (<https://cutt.ly/JvcCyAt>) здобувачі вищої освіти за ОП мають можливість брати участь у програмах академічного обміну, зокрема, в межах проєктів Еразмус+ та реалізації положень двосторонніх угод з іноземними закладами партнерами. Позитивним прикладом є участь аспіранта Коломечюка В. у програмі академічної мобільності Erasmus+ у 2019 р., приймаюча сторона – Politecnico de Milano. Здобувачі ОНП (Коломечюк В., Філюк Д.) мають досвід публікації у міжнародних виданнях, зокрема Філюком Д. опубліковано статтю у виданні, що індексується Web of Science (http://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.20_2/Art59.pdf).

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Наукові керівники аспірантів ОНП «Економіка сталого розвитку» мають досвід участі у виконанні наукових бюджетних тем, що отримані в результаті конкурсного відбору проєктів, при Лабораторії проєктів та ініціатив. Наразі реалізується держбюджетна тема 0120U102632 «Безпека сталого розвитку регіонів та територіальних громад України на засадах інклюзивного зростання (науковий керівник - Павліха Н.В.)» (<https://ra.vnu.edu.ua/naukovadiyalnist/naukovo-doslidna-tematyka/ndr-za-rahunok-koshtiv-derzhbyudzhetu/>), до виконання якої в межах своїх наукових інтересів також залучаються здобувачі освітньої програми. Павліха Н.В. приймала участь у спільному проєкті ВНУ та Університету імені Адама Міцкевича в Познані (Польща). Войчук М. у 2021 р. реалізує індивідуальний проєкт «Удосконалення методів викладання інноваційного підприємництва: формальна та неформальна освіта» (Improving teaching methods for innovative entrepreneurship training: formal and non-formal approaches), який він отримав у межах програми Європейського Союзу «House of Europe». У ході експертизи ЕГ пересвідчилась, що наукові керівники є активними дослідниками, які регулярно публікують результати своїх наукових пошуків у міжнародних та вітчизняних провідних наукових виданнях. Сильною стороною програми є те, що всі наукові керівники здобувачів мають актуальні наукові публікації у виданнях, що індексуються наукометричними базами Scopus або WoS.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

У ЗВО сформовано культуру академічної доброчесності, яку поділяють здобувачі та наукові керівники ОП «Економіка сталого розвитку». В Університеті з жовтня 2020 р. діє Кодекс академічної доброчесності. Контроль за дотриманням принципів академічної доброчесності відбувається на всіх етапах навчання аспірантів. Особлива увага при реалізації ОП приділяється поширенню академічної доброчесності у викладанні, навчанні й дослідницькій діяльності. Наукові керівники здобувачів прийняли участь у роботі круглого столу «Академічна доброчесність освітньому середовищі: виклики та практики». З метою попередження плагіату у наукових роботах здобувачів у ЗВО використовується програмне забезпечення Unicheck. У 2020 році ВНУ імені Лесі України став фіналістом проєкту «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» – Academic IQ, який адмініструється Американськими радами з міжнародної освіти (https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/academic-iq/). Результатом діяльності проєкту Academic IQ для ВНУ імені Лесі України стане розвиток освітянського середовища задля відповідального запровадження норм академічної доброчесності та розвиток культури академічної доброчесності в університеті.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Реалізація ОНП на базі навчально-науково-виробничої Лабораторії проєктів та ініціатив, що надає здобувачам широкі можливості щодо проведення та апробації результатів наукових досліджень Сформована наукова школа з проблематики економіки сталого розвитку, яку очолює гарант ОНП Павліха Н.В. Наявність держбюджетної теми «Безпека сталого розвитку регіонів та територіальних громад України на засадах інклюзивного зростання (науковий керівник - Павліха Н.В.) в межах якої проводять дослідження здобувачі програми ЗВО надає публікаційні можливості для здобувачів програми у вітчизняних та зарубіжних виданнях з економіки Наявність актуальних наукових публікацій у всіх наукових керівників здобувачів у виданнях, що індексуються наукометричними базами Scopus або WoS.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Відсутність потенційної можливості сформувати спеціалізовану раду для разового захисту дисертаційної роботи Коломечюка В.В., часткова невідповідність проєктного складу рад за дисертаціями Алггадгиві М., Варварука Ю. Рекомендації: сформувати критичну масу дослідників з проблематики сталого розвитку економіку достатню для формування спеціалізованих вчених рад за тематикою здобувачів ОНП. Невисокий рівень залученості здобувачів до програм міжнародної мобільності та міжнародних наукових проєктів Рекомендації: розширити участь здобувачів ОНП «Економіка сталого розвитку» у програмах міжнародної мобільності та міжнародних наукових проєктах. 3. У змістовному наповненні ОНП перебільшеною є частка загальнонаукових компетентностей й програмних результатів відносно тих, що є фаховими та відображають унікальність програми. Рекомендації: на етапі громадського обговорення ОНП у 2022 р. розглянути питання збільшення частки фахових компетентностей та програмних результатів, що безпосередньо пов'язані з предметним полем економіки сталого розвитку.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Освітня програма в достатній мірі відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 10.1-10.6: ОНП «Економіка сталого розвитку» в цілому відповідає науковим інтересам здобувачів та в повній мірі забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю «Економіка». Наукова тематика здобувачів та наукових керівників достатньо мірою корелюється між собою та відповідає предметному полю ОНП та її науковій спрямованості. ЗВО забезпечує можливості для проведення та апробації наукових досліджень аспірантів. У ЗВО сформовано культуру академічної доброчесності, що поділяється всіма учасниками освітньо-наукового процесу. Висловлені зауваження мають рекомендаційний характер.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

При ознайомленні членів ЕГ із поданими ЗВО Відомостями про самооцінювання освітньої програми «Економіка сталого розвитку» виявлено технічні неточності у змісті наданої інформації: за критерієм 4: 1) не вірно заповнено підкритерій «Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст навчальних дисциплін на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі», в якому продубльовано текст із попереднього підкритерію, а інформацію за цим критерієм внесено у наступному критерії (с.13); 2) не розкрито зміст підкритерію «Опишіть, яким чином навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОП пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності ЗВО» - у поле помилково внесено зміст попереднього критерію (с.13). за критерієм 8: у підкритерії 8 критерію 8 (с.21) зауважено, що «Результати акредитації ОП підготовки докторів філософії Економіка сталого розвитку та інших освітніх програм ВНУ ім. Лесі Українки у 2020 році та подальших роках будуть ретельно вивчені та враховані при удосконаленні системи забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка»; за критерієм 10: змістовне наповнення підкритеріїв 6 та 7 є повністю ідентичними (с.24), отже не розкрито зміст підкритерію «Проаналізуйте, як ЗВО забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, наведіть конкретні проєкти та заходи»

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	E
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	E
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **умовна (відкладена) акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Репіна Інна Миколаївна

Члени експертної групи

Дороніна Ольга Анатоліївна

Чупрін Євген Сергійович